

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Zodpovědný cestovní ruch na Lipensku

Vypracovala: Kateřina Rajnová

Vedoucí práce: doc. RNDr. Navrátil Josef, Ph.D.

České Budějovice 2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina RAJNOVÁ**
Osobní číslo: **E11895**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Zodpovědný cestovní ruch na Lipensku**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:
Zhodnocení současného stavu šetrných typů cestovního ruchu na Lipensku.

Osnova práce:

1. Cestovní ruch a šetrný cestovní ruch ve světě a v České republice.
2. Posouzení struktury předpokladů rozvoje šetrných typů cestovního ruchu na Lipensku.
3. Zhodnocení preferencí návštěvníků Lipenska k šetrným typům cestovního ruchu.
4. Identifikace témat vhodných k optimalizaci využití oblastí cestovním ruchem a rekreací.

Téma je zadáno v rámci řešení projektu GAČR P404/12/0334.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná
Seznam odborné literatury:

GOELDNER, Charles R. a Brent J. R. RITCHIE. Tourism: principles, practices, philosophies. Eleventh ed. Hoboken, N. J.: John Wiley, 2009, xix, 624 p. ISBN 04-700-8459-6.

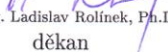
NAVRÁTIL, Josef. Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012, 189 s. Ekonomické studium. ISBN 978-80-87197-50-9.

NAVRÁTIL, Josef a Jana NAVRÁTILOVÁ. Geografie pro cestovní ruch. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2011, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7394-312-7.

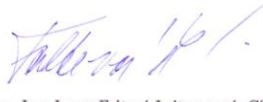
RITCHIE, Brent J. R. a Geoffrey I. CROUCH. The competitive destination: a sustainable tourism perspective. Oxon, UK: CABI Pub., 2003, xvii, 272 p. ISBN 08-519-9664-7.

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Josef Navrátil, Ph.D.
Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: 8. března 2013
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 12. března 2013 .

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Zodpovědný cestovní ruch na Lipensku* vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum 29. 4. 2014

Kateřina Rajnová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu práce doc. RNDr. Josefu Navrátilovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Rovněž děkuji za poskytnutí řady důležitých informací panu Ing. Kamilu Píchovi, Ph.D. a všem respondentům mého dotazníkového šetření za vstřícnost a ochotu.

OBSAH

1	ÚVOD.....	3
1.1	Dílčí cíle a pracovní hypotézy	4
2	LITERÁRNÍ REŠERŠE	5
2.1	Cestovní ruch	5
2.2	System cestovního ruchu	6
2.3	Šetrný cestovní ruch.....	9
2.4	Účastník cestovního ruchu.....	11
3	METODIKA.....	17
3.1	Vybraná oblast - Lipensko.....	17
3.1.1	Geomorfologické předpoklady	17
3.1.2	Předpoklady dané klimatem.....	17
3.1.3	Předpoklady dané hydrosférou	18
3.1.4	Předpoklady dané biotou	19
3.1.5	Kulturně historické předpoklady	19
3.2	Návštěvníci	20
3.2.1	Dotazníkové šetření	20
3.2.2	Dotazovací nástroj	20
3.2.3	Statistické zpracování výsledků.....	22
4	VÝSLEDKY A DISKUSE	29
4.1	Analýza poptávky	29
4.1.1	Porovnání zájmů respondentů o jednotlivé nabídky šetrného cestovního ruchu	29
4.1.2	Prediktory míry atraktivnosti nabídky jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu	30
4.1.3	Názorové rozdíly mezi vybranými segmenty respondentů.....	39
4.1.4	Testování vlivu věku na jednotlivých mírách atraktivnosti.....	41
4.2	Analýza nabídky	42
4.2.1	Vzácná flóra a vegetace	42
4.2.2	Památné stromy.....	44
4.2.3	Naučné stezky	45
4.2.4	Cyklotrasy	49
4.2.5	Rybolov.....	49

4.2.6	Pozorování zvěře.....	50
4.2.7	Farmy	51
5	PŘEHLED NÁVRHOVÝCH TÉMAT K OPTIMALIZACI.....	53
5.1	Odborné předpoklady dalšího rozvoje cestovního ruchu v oblasti Lipenska .	53
5.1.1	Rozšíření portfólia nabídky pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce.....	53
5.1.2	Rozšíření prezentací vzácné flóry a vegetace	53
5.1.3	Možnosti zkvalitnění služeb na naučných stezkách pomocí moderní techniky.....	54
5.1.4	Návrh sjednocení informačních zdrojů šetrného cestovního ruchu.....	54
5.1.5	Možnosti rozšíření certifikovaného ekologického ubytování.....	54
5.1.6	Individualizace ubytovacích kapacit šetrného cestovního ruchu.....	55
6	ZÁVĚR	56
7	SUMMARY	58
8	SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY	59
9	SEZNAM OBRÁZKŮ	
10	SEZNAM TABULEK	

1 ÚVOD

Cestovní ruch je důležitou součástí našeho životního stylu. Chápeme ho jako záměrnou změnu prostředí, v němž člověk žije. Tato změna umožňuje uspokojit některé naše potřeby, naplňuje a zhodnocuje náš volný čas. Lidé cestují za kulturními zážitky, za poznáváním odlišných kultur či pro svoji seberealizaci. Masový rozvoj cestovního ruchu je úzce spjat s výší životní úrovně. Je výraznou složkou spotřeby obyvatelstva a zároveň ekonomickým faktorem rozvoje celé škály dopravních služeb a infrastruktury obecně. Podporuje zaměstnanost a má multiplikační charakter. Tento masový rozvoj má však také negativní důsledky v podobě devastace přírody.

Venkovský cestovní ruch, jako forma šetrného cestovního ruchu, nabývá v poslední době na významu. Šetrný cestovní ruch je podporován mnoha národními organizacemi, ale i mezinárodní organizací UNWTO. Všechny tyto organizace podporují principy udržitelného rozvoje, který pomáhá vychovávat k úctě a pochopení krajiny a přírody. Venkovský cestovní ruch spojuje pobyt v přírodě s nenásilnou ekologickou výchovou všech účastníků.

Pro zpracování mé bakalářské práce jsem si vybrala oblast Lipenska, jelikož je rychle se rozvíjející oblastí cestovního ruchu se spoustou možností. Je univerzální rekreační lokalitou pro všechny druhy návštěvníků. Díky jejím přírodním předpokladům, například dobrému klimatu, blízkosti Chráněné krajinné oblasti Šumava a Národního parku Šumava či velké vodní ploše, je vhodná k využití v šetrném cestovním ruchu. Dalším lákadlem pro turisty je také unikátní soubor kulturního dědictví (Cisterciácký klášter ve Vyšším Brodě, Vítkův Hrádek). V dalších oborech cestovního ruchu je výhodou hustá síť sportovišť, půjčoven sportovního vybavení či vyhlídkových tras.

Primárním cílem této bakalářské práce je zhodnocení současného stavu šetrných forem cestovního ruchu na Lipensku. Sekundárním cílem je posouzení struktury předpokladů rozvoje šetrných forem cestovního ruchu v této oblasti. Jelikož by mělo být výstupem mé práce doporučení k rozvoji či optimalizaci cestovního ruchu na Lipensku, je třeba nejprve zjistit preference návštěvníků Lipenska. Toho bude dosaženo prostřednictvím dotazníkového šetření.

1.1 Dílčí cíle a pracovní hypotézy

- C1: Posouzení diverzifikace struktury a rozmístění předpokladů rozvoje cestovního ruchu na Lipensku.
  - H1.1: Ve vybrané oblasti neexistuje diverzifikovaná struktura předpokladů rozvoje cestovního ruchu.
  - H1.2: Předpoklady rozvoje cestovního ruchu jsou ve vymezené oblasti rozmístěny rovnoměrně.
- C2: Zhodnocení rozdílů v preferencích návštěvníků Lipenska.
  - H2.1: Neexistují rozdíly v návštěvnických charakteristikách mezi skupinami návštěvníků.
- C3: Posouzení možností rozvoje cestovního ruchu.
  - H3.1: Ve vymezené oblasti neexistují možnosti rozvoje cestovního ruchu.

2 LITERÁRNÍ REŠERŠE

2.1 Cestovní ruch

V důsledku mnohooborovosti cestovního ruchu bylo vytvořeno několik definic, které odrážely jednotlivé aspekty cestovního ruchu. Jeho zkoumání se věnovali například profesori Hunziker a Krapf z tzv. švýcarské školy cestovního ruchu. Na ně navázal profesor Kaspar roku 1975 dalším výzkumem. Rozličné názory na tuto definici sjednotila až organizace UNWTO takto: Je to „*činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě*“ (Hesková, Beránek, Dvořák, Novacká, & Oriška, 2006, s. 10-11).

Účast na cestovním ruchu vyjadřuje určitou motivaci člověka, od které se odvíjí jeho potřeby, záliby, plány i předpoklady pro jejich uskutečňování (Malá, 1999, s. 5). Lze ji rozdělit z geografického hlediska na cestovní ruch domácí, zahraniční a mezinárodní (Malá, 1999, s. 21-22).

Účastníky cestovního ruchu členíme na návštěvníka, turistu a výletníka. **Návštěvník** v domácím cestovním ruchu je osoba, která má trvalé bydliště v dané zemi a cestuje na jiné místo na dobu kratší než šest měsíců. Motivem cesty je nevýdělečná činnost v navštíveném místě. V mezinárodním cestovním ruchu je to osoba, která cestuje do jiné země, v níž nemá trvalé bydliště a doba cesty je omezená na maximálně 1 rok, přičemž hlavní účel cesty je nevýdělečná činnost v dané zemi (Škodová Parmová, 2007, s. 17).

Turista je v kontextu domácího cestovního ruchu osoba s trvalým pobytem v dané zemi, která cestuje do jiného místa na dobu maximálně 6 měsíců. Hlavním motivem cesty je jiná než výdělečná (Škodová Parmová, 2007, s. 17). V mezinárodním cestovním ruchu je za turistu považována osoba, která cestuje do jiné země na dobu zahrnující minimálně jedno přenocování a maximálně jeden rok. Hlavním účelem cesty je nevýdělečná činnost (Palatková, 2011, s. 11).

Výletníkem se rozumí v souvislostech domácího cestovního ruchu osoba, která cestuje mimo své trvalé bydliště na dobu kratší než 24 hodin. V mezinárodním cestovním ruchu je za výletníka považována osoba, která cestuje do jiné země na dobu kratší než 24 hodin (Škodová Parmová, 2007, s. 17).

Cestovní ruch je považován za významnou složku spotřeby obyvatelstva, ale stává se také nezastupitelným ekonomickým fenoménem. Pro potřeby cestovního ruchu je třeba realizovat stále širší škálu ekonomických činností - služeb a zboží. V místech cestovního ruchu musí být komplexnější infrastruktura i lidské zdroje. Turistický ruch se stal motivem podnikatelské aktivity až do úrovně světové ekonomiky (Indrová, Malá, Mlejnková, Netková, & Vaško, 2004, s. 7).

Z celosvětového hlediska má cestovní ruch několik významů a to jak pro společnost, tak i pro jednotlivce. Cestovní ruch se významně podílí na vývoji osobnosti člověka, účelném využívání volného času a tedy i utváření životního stylu. Je podstatný také pro poznávání a získávání či zlepšování jazykových dovedností. Nezanedbatelné je také léčebné či relaxační působení cestovního ruchu a jeho ekonomický přínos (Francová, 2003, s. 13).

Z ekonomického hlediska má cestovní ruch vliv na mnoho oblastí. Ekonomický přínos spočívá nejen ve tvorbě zisku, tvořeném prodejem služeb a zboží, které jsou konečným produktem cestovního ruchu, ale také v rozvoji zaměstnanosti, v rozvoji malého a středního podnikání či příjmech do státního rozpočtu. Důležitá je také podpora záchrany kulturního a historického dědictví či podpora investic do místní infrastruktury (Parmová, Dvořák, & Frková, 2013, s. 136). Cestovní ruch patří spolu s obchodem s ropou a automobilovým průmyslem ke třem nejdůležitějším exportním odvětvím (Hesková et al., 2006, s. 9).

Česká republika disponuje množstvím kulturního i přírodního bohatství. To jí spolu s příznivou polohou ve středu Evropy dává skvělé předpoklady pro rozvoj mezinárodního cestovního ruchu (Parmová et al., 2013, s. 137).

Z hlediska cestovního ruchu domácího je důležité chataření a chalupaření, které má v České republice dlouhou tradici a významně ovlivňuje vzhled krajiny (Třicátník, 1996, s. 26). Je jednou z podob venkovského cestovního ruchu, která bývá nazývána tzv. druhým bydlením a která je pro Českou republiku opravdu specifická (Moravec, Novotný, Folbergerová, & Stříbrná, 2006, s. 18).

2.2 Systém cestovního ruchu

Cestovní ruch je možné chápat jako systém, který lze posuzovat z hlediska jeho interakce s okolím (Parmová et al., 2013, s. 60). V obecné rovině ho lze chápat jako

„otevřený a dynamický systém, který tvoří dva podsystémy, a to subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu včetně vzájemných vazeb“ (Hesková et al., 2006, s. 12).

Za subjekt cestovního ruchu označujeme jednotlivé lidi i skupiny. Ty prezentují jednu ze dvou složek dynamického systému při poskytování a konzumaci služeb v rámci cestovního ruchu. Za subjekt tedy můžeme považovat jak účastníky cestovního ruchu, tak i pracovníky v této oblasti (Francová, 2003, s. 15).

Objekt cestovního ruchu, tvoří vše, co se stává cílem změny místa pobytu, ať už je to příroda či kultura. Jsou to cílová místa včetně podniků a institucí cestovního ruchu (Gúčík et al., 2004, s. 86).

Na strukturu a vývoj cestovního ruchu má vliv vnější prostředí. Jedná se o prostředí ekonomické, sociální, technologické a ekologické. Zde jsou významné již zmíněné vzájemné vazby, jelikož cestovní ruch na své okolí působí také (Hesková et al., 2006, s. 16).

Z podnikatelského pohledu lze členit cestovní ruch na makroprostředí a mikroprostředí. Makroprostředí je utvářeno silami a podmínkami, které nemají organizace pod kontrolou. Mohou je pouze více či méně předvídat a snažit se na ně co nejefektivněji reagovat. Jsou to faktory politické, ekonomické, sociální a technologické. Makroprostředí také ovlivňuje systémy marketingu (produkt, trh a způsob nabídky). Makroprostředí lze také členit dle měřítka národního, evropského a celosvětového (Horner & Swarbrooke, 1996, 2003, s. 123-124).

Mikroprostředí organizace je vnitřním faktorem, který může daná organizace kontrolovat a ovlivňovat. Je tvořeno samotnou organizací, zákazníky, dodavateli, konkurencí a marketingovými zprostředkovateli (Horner & Swarbrooke, 1996, 2003, s. 123).

Aby byl využit potenciál dané destinace, je třeba kromě materiálně technických nároků, zajistit také model její konkurenceschopnosti. Na základě geografické definice destinace můžeme pracovat s relativním a kognitivním konceptem. Posuzujeme atraktivitu, dostupnost, vybavenost, nabídku zájezdů, aktivity a doplňkové služby, které definoval Buhalis. Základním modelem pro posouzení konkurenceschopnosti je model Ritchie - Crouch. Ten uvažuje v rámci mikro a makroprostředí. Definuje pět základních složek destinace, kterými jsou: *„podpůrné faktory a zdroje, jádrové zdroje a atraktivita, destinační management, plánování a rozvoj v destinaci a podmínky situace“* (Navrátil,

2012, s. 44). Makroprostředí působí na destinaci z vnějšku, obvykle na globální úrovni, která je prostřednictvím regionu transformována až na úroveň místní. Toto prostředí se neustále mění, avšak změny jsou pomalé a působí nepřímo. Významné jsou především vlivy ekologického, demografického, sociokulturního, ekonomického, technologického a politického prostředí. V mikroprostředí destinace má významnou roli geografie, tudíž nelze využívat metody analýzy mikroprostředí firmy. Příkladem mohou být hotely, restaurace nebo letecké společnosti, které operují v širokém okruhu destinací. Jejich prostorová orientace je složitá, jelikož destinace je v podstatě koexistencí velkého množství soukromých subjektů, které hájí vlastní zájmy. Mikroprostředí se tedy skládá ze spotřebitelů, podniků cestovního ruchu, zprostředkovatelů, dodavatelů, veřejného prostředí a vlastní destinace. K podpůrným faktorům patří infrastruktura, dostupnost, podnikatelské zdroje či politická vůle. Jádrové zdroje a atraktivita jsou definovány kulturou a historií, nabídkou akcí a dalšími vazbami na místo. Správné využívání podpůrných faktorů a atraktivit zajišťuje management destinace. Ten může také plánovat rozvoj při zachování ohledu na životní prostředí a života místní komunity. Musí také pracovat s pojmy jako je například bezpečnost, image destinace, její hodnota a kapacita (Navrátil, 2012, s. 43-45).

Geografie cestovního ruchu se zabývá především podmínkami, které ovlivňují možnosti jeho uplatnění. Tyto podmínky lze rozdělit na selektivní, lokalizační a realizační, které jsou popsány níže (Holeček, Mariot, & Střída, 1999, s. 15).

Selektivní předpoklady jsou dány schopnostmi společnosti participovat na cestovním ruchu jak aktivně, tak i pasivně. To jest přijímat účastníky cestovního ruchu nebo se jimi stát (Holeček et al., 1999, s. 17). Předpoklady společnosti k účasti na cestovním ruchu jsou dány především ekonomickou či kulturní úrovní a také politickou situací (Mirvald et al., 1996, str. 14).

Lokalizační předpoklady spolurozhodují o funkčním využití dané oblasti z hlediska přírodního charakteru a kvality atraktivit a sociálně-spoločenských podmínek (Hrala, 2002, s. 15). Vyjadřují schopnost oblasti poskytovat vhodné zázemí pro rozvoj cestovního ruchu. Lokalizační předpoklady lze členit na přírodní, kulturněhistorické a ostatní. Přírodní předpoklady poskytují možnost změny životních stereotypů. Z ekonomického hlediska je výhodnější větší členitost povrchového reliéfu. Pro turistický ruch je důležité příjemné klima. Mezi předpoklady cestovního ruchu patří také vodstvo, které se dělí na povrchové a podzemní. Každý z těchto typů má významný vliv

na typ nabídky cestovního ruchu. Povrchové vodní toky a plochy umožňují různé druhy vodní turistiky, podzemní vody často lákají svými léčivými účinky (Mírvald et al., 1996, s. 17-19).

Realizační předpoklady umožňují účast na cestovním ruchu ve střediscích s vhodnými lokalizačními podmínkami. Lze je členit na předpoklady dopravní a materiálně technické základny. Dopravní předpoklady tvoří možnost dopravy do dané oblasti, ale i hustota dopravní sítě v ní. Mezi předpoklady materiálně technické lze začlenit ubytovacích zařízení, velikost přepravních kapacit, ale také orientační rámec turistické návštěvnosti (Ryglová, 2005, s. 17).

2.3 Šetrný cestovní ruch

Český venkov a možnosti venkovského cestovního ruchu obecně v sobě mají velký růstový potenciál, který může být využit pro zvýšení zaměstnanosti, příliv kapitálu či celkové zvýšení úrovně života (Stříbrná, 2005, s. 7).

Ekonomický růst je doprovázen negativními vlivy na životní prostředí. Na tento trend reagují obyvatelé měst a městských aglomerací větší poptávkou po pobytu na venkově a po autentických zážitcích ze života na hospodářském dvoře a přidružených řemesel (Hesková et al., 2006, s. 19).

Definice šetrného cestovního ruchu se stejně jako definice samotného cestovního ruchu od různých autorů liší v terminologii i v pojetí aspektů tohoto oboru. Podle Škodové Parmové (Škodová Parmová, 2007, s. 27-28) se šetrný cestovní ruch spojuje s ekologickým aspektem a nazývá se „zelený cestovní ruch“. Je charakteristický snahou návštěvníků splynout s přírodou. Má především podobu ekoturistiky a venkovského cestovního ruchu. Venkovský cestovní ruch můžeme dále členit na vesnickou turistiku, agroturistiku, ekoagroturistiku, chataření a chalupaření.

Cestovní ruch je ve venkovském prostoru považován za druh udržitelného cestovního ruchu (Zelenka, Těšitel, Pásková, & Kušová, 2013, s. 44), což znamená, že rozvoj venkovské turistiky by měl být v rovnováze s využitím přírody, aby byl podporován kolorit dané oblasti. Měl by posilovat nástroje ochrany přírody a krajiny a naopak by neměl likvidovat místní zdroje (Moravec et al., 2006, s. 13).

Služby venkovského (rurálního) cestovního ruchu se tak stávají samostatným souborem služeb. Podle Orišky (Oriška, 2010, s. 324) se dělí na agroturistiku, ekoagroturistiku a ekoturistiku. Dále rozebereme aspekty těchto tří kategorií.

Součástí venkovského cestovního ruchu je **agroturistika**, též nazývaná jako agrární cestovní ruch (Pásková & Zelenka, 2002, s. 14). Je provozována především farmáři a zemědělci jako sekundární finanční zdroj k jejich podnikatelskému záměru, to jest v zemědělské výrobě. V agroturistice jsou využívány místní zdroje a suroviny i místní infrastruktura (Orieška, 2011, s. 110).

Portfólio služeb, které v různé míře nabízejí, je následující:

- ubytování na farmě a poznávání biologických a pracovních procesů. Zvláště pro děti - účastníky agroturistiky - je fyzická činnost prostředkem formování jejich osobního postoje a přístupu k živým tvorům,
- stravování a výroba zemědělských produktů za účasti samotných turistů,
- doprava klasickými venkovskými prostředky, kupříkladu povozy tažené koňmi či jiné formy dopravy jako je cykloturistika a různé druhy pěší turistiky,
- doprovodné programy ve formě letních a zimních aktivit podle místních přírodních podmínek (lyžování, koupání),
- volnočasové aktivity jako je například jezdeckví, rybaření, myslivost, houbaření a táboření pod širým nebem,
- rekondiční programy se zdravotním zaměřením,
- další doprovodné programy spojené s historií (zámky, hrady, místní pamětihodnosti) a ve vazbě na okolní krajinu (rozhledny),
- účast na slavnostech a festivalech lidových zvyklostí jako vinobraní, dožínky a podobně. Návštěvu a poznávání tradičních skanzenů a selských usedlostí a řemeslných dílen a domácí zpracování zemědělských produktů (Janotka, 1999, s. 9-11).

Agroturismus není pouze zdroj zvyšujících se příjmů, ale nabízí také majitelům venkovského objektu další podnikatelské cíle jako je zvýšení kvality jeho života (Tew & Barbieri, 2012, s. 215).

Ekoagroturistika je v České republice novou formou trávení dovolené turistů například z velkých měst, která úzce souvisí s existencí a způsobem ochrany přírody a krajiny na takzvaných ekologických farmách. Jejich hospodaření vylučuje všechny formy chemických pomocných prostředků a je k přírodnímu prostředí šetrné ve všech ohledech (Němčanský, 1996, s. 32-33). Zvířata jsou chována přirozeným způsobem bez použití syntetických krmiv, jako je například masokostní moučka (Parmová et al., 2013,

s. 107). Tyto farmy bývají umístěny z ekologických důvodů v příhodných lokalitách, dále od míst těžkého průmyslu, dolů a jiné průmyslové činnosti (Pásková & Zelenka, 2002, s. 72-73). Produkty z těchto hospodářství jsou přísně kontrolovány a mohou nést některou z velmi oceňovaných značek pro „bio“ produkty. (Orieška, 2010, s. 324). Nabídka služeb ekoagroturistiky je vedena myšlenkou zachování charakteru krajiny, nezasahování do přírodních procesů a je vhodná zejména pro mladé lidi s ekologickým cítěním. K eliminaci nepříznivých vlivů turistiky byla založena nevýdělečná nevládní nadace ECEAT (Evropské centrum pro agroturistiku) (Němčanský, 1996, s. 32-33). Doprovodné programy pro účastníky ekoagroturistiky jsou ve velké míře shodné s nabídkou aktivit pro agroturistiku jako například výuka jízdy na koni, řemesla či domácí zpracování potravin. Oba druhy farem (eko i bio) nabízí účast na těsnějším sepětí s rodinným životem farmáře, osobními kontakty se členy farmy, společném stravování a vyšší účast při zemědělských pracích (Škodová Parmová, s. 37-38). Mnozí účastníci si velice vážící osobního soužití, a tak například nabízejí pomoc při mytí nádobí, úklidu a podobných domácích činnostech (Němčanský, 1996, s. 34).

Ekoturistika představuje nabídku pobytů v přírodě, její pozorování a poznávání, putování po zajímavých přírodních místech. Šetrně navštěvuje různé přírodní biotopy a pomáhá k poznávání přírodního dědictví (národní parky, CHKO). K dopravě se používají způsoby, které nezatěžují emisemi okolní přírodu. Je blízká cestování na kolech, což ji propojuje s cykloturistikou (Orieška, 2010, s. 324-325). Venkovský cestovní ruch má velký význam pro rozvoj venkova a podporuje venkovské aktivity, jako jsou tradiční řemesla či alternativní způsoby hospodaření (Orieška, 2010, s. 325).

2.4 Účastník cestovního ruchu

Jak je výše uvedeno, účastník cestovního ruchu je subjektem systému cestovního ruchu. Lidé cestují z různých důvodů. Destinace, kterou navštíví, může být jak náhodným, tak i hlavním důvodem pro cestování (Ritchie & Crouch, 2003, s. 19). Nejčastějším impulsem je potřeba relaxace, návštěvy památek, přátel či příbuzných. Dalšími motivy však mohou být také různé druhy sportů, pěší turistika či účast na konferencích (Goeldner & Ritchie, 2009, s. 4). Malá (1999, s. 5) ovšem za hlavní motiv k účasti na cestovním ruchu považuje změnu prostředí, kterou lidé cíleně vyhledávají. Od počátku 90. let 20. století byly zdůrazňovány otázky životního prostředí, a tak v oblasti cestovního ruchu vznikla kategorie účastníků zvaných „zelený zákazník“. Jejich motivací je šetrné využívání přírody a životního prostředí (Horner & Swarbrooke, 1996, 2003,

s. 86). Podle motivace účastníků může být cestovní ruch dělen na rekreační, kulturně-poznávací, lázeňsko-léčebný, sportovně-turistický, náboženský a obchodní. Méně frekventovaným motivem je například dobrodružný nebo incentivní cestovní ruch (Kotíková, 2013, s. 22). Za účastníky turismu však nejsou považovány osoby, které cestují například za účelem práce, získání zaměstnání nebo studia (Vaněček, 1994, s. 6).

Účastníky cestovního ruchu rozdělujeme do jednotlivých segmentů podle celé řady proměnných kritérií (Příbová et al., 1996, s. 149). Z hlediska marketingu je segmentace procesem hledání souladu mezi přáním spotřebitelů a marketingovými aktivitami. Výsledkem tohoto procesu je nalezení relativně homogenních skupin účastníků, kteří mají podobné potřeby ve smyslu kvality i kvantity nabídky cestovního ruchu (Příbová et al., 1996, s. 147). Segment tedy chápeme jako množinu účastníků cestovního ruchu vykazující společné charakteristiky.

Podle Machkové et al. (Machková et al., 2002, s. 198-199) je segmentačních kritérií následujících pět:

- **geografické kritérium**, podle kterého je možné členit trh dle geografických zón, územně-správních členění, velikosti měst či hustoty osídlení,
- **do kritérií demografických** řadíme věk, pohlaví, velikost rodiny, etnickou příslušnost či náboženskou konfesi. Toto kritérium patří mezi základní hlediska díky snadné dostupnosti údajů a dat,
- **socioekonomická kritéria** vypovídají o kupní síle a struktuře výdajů, profesní struktuře, úrovni vzdělání či výši příjmů,
- **psychografická kritéria** jsou hůře postižitelná, přesto však mají svojí důležitost v segmentaci účastníků cestovního ruchu. Mezi ně patří například příslušnost k některé sociální skupině, typy podle osobnostní charakteristiky či životního stylu,
- **behaviorální kritéria** vysvětlují chování a spotřebitelské návyky účastníků či postoje vůči konkrétní nabídce výrobků a služeb.

Uvedená klasifikace jednotlivých segmentů umožňuje podnikům cestovního ruchu v závislosti na svých předpokladech zacílit na konkrétní skupinu účastníků a adresnějším marketingovým či jiným působením oslovit s velkou efektivností tuto cílovou skupinu (Jakubíková, 2009, s. 159).

Existence různých segmentů také umožňuje firmám v oblasti cestovního ruchu lépe vyprofilovat svoji nabídku s pomocí marketingových nástrojů jako je průzkum trhu, mapování konkurence, propagace v médiích a podobně (Přibová et al., 1996, s. 147).

Podniky cestovního ruchu mohou lépe soustředit svůj potenciál na cílové zákazníky, pokud zvolí jednu z forem výběru tržního segmentu.

- **Soustředit se na jeden segment** mohou ty firmy a podniky, které nemají velkou konkurenci a přitom je segment dostatečně atraktivní pro efektivní činnost podniku.
- **Výběrová specializace** přichází v úvahu, jestliže se firma orientuje několika typy služeb na více tržních segmentů (Kincl et al., 1996, s. 46).

Metoda průzkumu pomocí segmentace trhu přináší některé výhody, které spočívají především v lepším uspokojení potřeb účastníka, lepším přizpůsobení služeb zákazníkovi či získání konkurenční převahy (Jakubíková, 2009, s. 159).

Mezi metodami segmentace a typologií účastníků cestovního ruchu existuje silná vazba (Horner & Swarbrooke, 1996, 2003, s. 67).

V odborné literatuře existuje několik typologií účastníků cestovního ruchu. Každá z těchto skupin účastníků má odlišné potřeby a zájmy a jejich znalost je pro získání dobré pozice na trhu cestovního ruchu nezbytná (Hesková et al., 2006, s. 63). Typologie podle Smitha obsahuje sedm následujících typů účastníků (Horner & Swarbrooke, 1996, 2003, s. 66) a to:

- **turista objevitel**, který hledá znalosti a objevy. V místě pobytu se snaží o kontakt s místními obyvateli a jeho cesta trvá řádově několik týdnů,
- **elitní turisté** pobývají v místě svých cest déle než masoví turisté a cestují po celém světě,
- **turisté – konzumenti neobvyklých zážitků** se vyhýbají turistickým střediskům, dobře se přizpůsobují podmínkám dané destinace a nevyžadují vysokou úroveň služeb,
- **neobvyklí turisté** se zajímají o místní podmínky, ale rádi využívají výhody civilizace,
- **individuální turisté** cestují sami, popřípadě v malých skupinách. Jejich počet se neustále zvyšuje. Vyžadují vysokou úroveň služeb, kterou jsou ochotni uhradit,

- **masoví turisté** pocházejí ze střední sociální vrstvy. Jejich mottem je „co dostaneš, to zaplatíš“. Očekávají, že budou splněna všechna jejich přání při ubytování,
- **charteroví turisté** se příliš nezajímají o kulturu a obyvatele navštívené země. Jejich pobyt je většinou krátký, trvá maximálně dva týdny (Minář, Zelenka, Šrámek, & Semrádová, 1996, s. 143).

Podle Cohena se turisté dělí na tyto čtyři druhy:

- **organizovaný masový turista** si dovolenou kupuje jako balíček služeb. Vybírá si z populárních oblastí, cestuje společně s přáteli a čas tráví většinou v hotelu či v jeho okolí,
- **individuální masový turista** si kupuje volnější balíček služeb, který umožňuje větší volnost pohybu, obvykle využívá známé cesty, ale někdy se pustí i do riskantnějších činností,
- **turista-průzkumník** si plánuje své cesty sám, vyhýbá se kontaktu s jinými turisty a snaží se navázat kontakt s místními obyvateli. Potřebuje však mít určitou úroveň komfortu a bezpečnosti,
- **turista-tulák** chce splynout s místní společností. Nemá dopředu připravený žádný plán cesty a snaží se vyhýbat jakékoliv formě cestovního ruchu (Horner & Swarbrooke, 1996, 2003, s. 65-66).

S dalším členěním účastníků cestovního ruchu se setkáváme u Orišky (Oriška, 1991, 1995, s. 106-115), který rozlišuje **účastníky podle jejich temperamentu**, a tak je lze zařadit podle všeobecné typologie člověka do následujících kategorií:

- **sangvinik** je energický, uvážlivý, kontrolující se. Jeho povaha se projevuje především ve společenských stycích. Je přátelský, snadno se adaptuje na prostředí a kontroluje své emoce a chování. Jednání s ním je bezproblémové, ačkoliv může být netrpělivý,
- **cholerik** je vznětlivý, ukvapený a jeho chování se často mění. Je aktivní, schopný především v organizování. Emoce takového člověka jsou velmi intenzivní. Jeho chování lze ovlivnit asertivním vystupováním, ale pokud je agresivní, je nutné zareagovat rázně,

- **flegmatik** je tichý, vyrovnaný a trpělivý. Těžko se přizpůsobuje změně okolí a může se vyhýbat společenským stykům. Je dochvilný a přesný, což očekává i od ostatních,
- **melancholik** je velmi vnímavý, citlivý a plachý. Jelikož je nedůvěřivý, bývá ve společnosti uzavřený (Orieška, 1991, 1995, s. 106-107).

Dále rozlišuje **typy účastníků podle individuálních rysů charakteru**. Z pohledu osobnostních kvalit můžeme účastníky cestovního ruchu zařadit do několika skupin, které se částečně překrývají. Jsou to účastníci rozhodní, nároční, přátelští, sdílní, klidní, plaší, nesmělí, nepříjemní, uzavření, rezervovaní, nervózní a rozčilení. Také mohou být zklamaní, nespokojení a nedůvěřiví, náladoví, agresivní či pesimističtí. Rozhodný účastník má věcné dotazy a jedná cílevědomě. Ačkoliv je kritický, zachovává si objektivitu. Náročný zákazník je znalcem problematiky a požaduje vysokou úroveň služeb. Přátelští účastníci jsou zpravidla dobře naladěni, hovoří volně a spontánně. Sdílní účastníci rádi hodně a otevřeně komunikují. Klidní účastníci mají smysl pro humor a vyžadují přirozenou a otevřenou komunikaci. Plaší účastníci málo komunikují s ostatními a jednání s nimi vyžaduje pomalý, přátelský přístup. Nesmělí účastníci jsou aktivní, pouze pokud jsou k aktivitě vyzváni. Nepříjemní účastníci se zpravidla špatně ovládají a způsobují ve společnosti konflikty, tudíž jednání s nimi vyžaduje asertivitu. Uzavření a rezervovaní účastníci jsou ke svému okolí chladní a lhostejní. Komunikace s nimi musí být častější a jednání musí být přímé a rázné. Nervózní účastník může být napjatý, zmatený a jeho chování může být nepřirozené. Rozčilený účastník je neklidný a očekává, nebo se snaží vyvolat konflikt (Orieška, 1991, 1995, s. 107-110).

Typy účastníků podle původu rozdělujeme na tuzemské a zahraniční. Tuzemští účastníci mají jazykovou výhodu a znalost místních poměrů. Občané jiného státu očekávají služby ve svém jazyce a jsou náročnější. Například návštěvníci ze západní Evropy vyžadují vyšší komfort služeb a navštěvují spíše přírodní zajímavosti než historické lokality. Návštěvníci z Asie a bývalého Sovětského svazu jsou zkoumaví, pozorní a zvědaví. Zajímají se o kulturní i přírodní bohatství. Návštěvníci z jiných kontinentů jsou exotičtí, zvyklí na vysoký standard a navštěvují veškeré lokality v České republice. Tuzemský účastník se odlišuje především vystupováním a chováním, gastronomickými zvyklostmi a způsobem komunikace (Orieška, 1991, 1995, s. 112-114).

Typy účastníků se rozlišují také podle dalších hledisek, jako například podle věku či pohlaví. Muži se rychleji rozhodují, ženy jsou naopak při rozhodování obezřet-

né, emocionálnější, ale častěji praktičtější než muži. Z hlediska věku účastníků cestovního ruchu rozlišujeme účastníky mladistvé, děti, dospělé a seniory. Mladiství účastníci mají snahu vyniknout. Jejich chování je v důsledku nedostatku zkušeností nerozvážené. Vlastností dětí, jako účastníků turistického ruchu, je větší hravost, menší koncentrace a potřeba větší péče. Účastní se turistického ruchu někdy samy (např. školní výlety), ale spíše s rodiči. U seniorů je charakteristická menší tělesná a duševní aktivita, pomalost, roztržitost a skromnost v projevovaných přáních (Orieška, 1991, 1995, s. 114-115).

3 METODIKA

Prvním krokem pro zpracování této práce bylo zvolení tématu a následné vymezení příslušné lokality, ke které se bude má práce vztahovat. Po domluvě byla vybrána, jako vhodná, oblast Lipenska. Dále následovalo vypracování bakalářského projektu, ve kterém byl vytyčen hlavní cíl práce a hypotézy. Po prostudování literatury byla vytvořena databáze atraktivit. Primární data byla sbírána pomocí dotazníkového šetření ve vymezené oblasti. Tato data byla následně digitalizována a vyhodnocena pomocí programů MS Excel a Statistica. Závěrečným krokem bylo vypracování bakalářské práce.

3.1 Vybraná oblast - Lipensko

Oblast Lipenska jako jihovýchodní část Šumavy se nachází v jihozápadní části Jihočeského kraje u hranic s Německem a Rakouskem. Tato bakalářská práce se zabývá konkrétně územím, jehož jihozápadní část přiléhá ke státním hranicím a na severovýchodě je ohraničena těmito obcemi: Nová Pec, Slunečná, Želnavá, Bělá, Horní Planá, Hořice na Šumavě, Světlík, Frymburk, Lipno nad Vltavou, Vyšší Brod a Loučovice. Dále území našeho zájmu zahrnuje Vojenský újezd Boletice se zvláštním režimem vstupu a pohybu.

3.1.1 Geomorfologické předpoklady

Oblast mého zájmu se rozkládá na ploše Šumavy a Šumavského podhůří. Území se dále nachází v povodí Horní Vltavy v Trojmezenské hornatině. Tento druhý největší podcelek Šumavy se dělí na Stožeckou hornatinu, Plešskou hornatinu, Novopeckou kotlinu a dále se na jihovýchodu člení na Vítkokamenskou hornatinu, Výtoňskou kotlinu a Lučskou hornatinu (Chábera, 1987, s. 9-11). Šumavu a Šumavské podhůří od sebe rozděluje Vltavická brázda s Lipenskou přehradou. Do prostoru našeho zájmu zasahuje Šumavské podhůří Vyšebrodskou vrchovinou, Frymburskou vrchovinou či Boletickou vrchovinou a Olšinskou kotlinou (Chábera, 1998, s. 74-76). Z hlediska cestovního ruchu je zde výhodou velká rozmanitost povrchu a porostu.

3.1.2 Předpoklady dané klimatem

Lipensko můžeme charakterizovat jako průměrné klima mírného pásu. A je možno ho označit jako vlhké a chladné, a to díky nadmořské výšce. Nejteplejšími měsíci jsou červenec a srpen a nejstudenějšími pak leden a únor. Maximální denní teploty

nastávají kolem 14 hodiny a minimální denní teploty v období svítání (Lipensko, 2014a).

Vlhkost vzduchu se pohybuje okolo 80%, v zimních měsících klesá až k 10%. Maximální vlhkost vzduchu je v prosinci a minimální vlhkost vzduchu je v květnu a červenci (Lipensko, 2014a). Z hlediska cestovního ruchu je výhodou klima mírného pásu, které je v létě vhodné ke koupání a v zimě k celé škále zimních sportů.

3.1.3 Předpoklady dané hydrosférou

Oblast spadá do povodí Vltavy. Vltava je nejdelší, nejznámější a nejvodnatější řekou v České republice, která vzniká soutokem Studené a Teplé Vltavy v přírodní rezervaci Mrtvý luh v blízkosti obce Nová Pec na Šumavě. Za hlavní pramennou větev je považována Teplá Vltava, která pramení na svahu Černé hory v chráněném území Prameny Vltavy. Tento název nese říčka od Borových Lad, kde se stéká s Malou Vltavou, jinak zvanou Vltavský potok. Studená Vltava, druhý pramenný tok Vltavy, má původ v Bavorsku pod německým názvem Altwasser (Jižní Čechy a Šumava - Spolek pro popularizaci jižních Čech, n. d.a).

Na Vltavském toku byla vybudována celá kaskáda vodních nádrží, mezi které patří i největší umělá vodní nádrž v České republice, Lipno I (Polák, 2007). Vybudovány byly také dva přehradní stupně s hlavní přehradou a s vyrovnávacím stupněm níže po proudu nad Vyšším Brodem (Lipno II). Přehradní stěna nádrže Lipno I je sypaná, s délkou 282 metrů a výškou 25 metrů. Hydroelektrárna je vybudována v unikátní, uměle vytvořené jeskyni. V hloubce 171 metrů jsou v činnosti dvě Francisovy turbíny (Lipno - ŠumavaNet, 2013).

Za zmínku dále stojí Schwarzenberský plavební kanál, který je také uměle vytvořeným vodním tokem. Vodní kanál je významnou technickou památkou (Lipno, 2010-2011a). V minulosti byl tento kanál napájen z Plešného jezera, které je nejširším ledovcovým jezerem na Šumavě. Turisty je také hojně navštěvován obelisk Adalberta Stiftera, postavený nad jezerní stěnou (Záloha, 1980, s. 54-55). Množství těchto přírodních i umělých vodních nádrží je dobrým předpokladem pro aktivity v oblasti cestovního ruchu.

3.1.4 Předpoklady dané biotou

Lipensko je charakteristické rozmanitou faunou a flórou. Důležitou součástí Šumavy představuje fauna horských smrkových lesů. Charakteristickými živočichy zde jsou tetřev hlušec, datlík tříprstý či sýc rousný (Lipensko, 2014b).

Bohatší fauna se nachází ve smíšených porostech složených především z buků, jedlí a smrků. Žije zde například rys ostrovid, netopýr velkouchý, pušтік bělavý, strakapoud bělohřbetý a mnoho druhů brouků. Dále se zde vyskytuje celá řada vzácných druhů měkkýšů (Lipensko, 2014b).

Dalšími typickými biotopy této oblasti jsou horská a údolní rašeliniště. V menších nádržích nalezneme několik druhů obojživelníků. Ve větších nádržích je specifický výskyt mnoha druhů ptáků, jako například volavky bílé, orla mořského či kormorána velkého. V tekoucích vodách a jejich březích žije například rejsek, vydra či perlorodka. Nejběžnějšími rybami potoků Šumavy jsou pstruh, střevele a vranka (Lipensko, 2014b).

Dalším stanovištěm jsou druhotná bezlesí, která vznikla zbouráním bývalých osad. Na těchto lokalitách jsou významná hnízdiště ptáků, jako je chřástal polní či tetřívěk obecný. Mezi bezobratlými jsou zde zastoupeni okáč rosičkový a střevlík Amara (Lipensko, 2014b).

V ekosystému ledovcových jezer a jejich karů hnízdí například sokol stěhovavý (Lipensko, 2014b). Velká diverzita přírodních lokalit a instituce chráněné krajinné oblasti láká k návštěvě mnoho turistů a milovníků přírody.

3.1.5 Kulturně historické předpoklady

Pro mimořádné množství historických památek se Lipno řadí k nejvýznamnějším turistickým destinacím v České Republice. Je zde bohatá nabídka celé škály volnočasových aktivit jako např. prohlídky církevních objektů. Velice zajímavý je Cisterciácký klášter ve Vyšším Brodě a zřícenina Vítkův kámen s nádhernou vyhlídkou na celé Lipenské jezero (Hrady.cz, 1995-2005). Dále se zde pořádá mnoho společenských a sportovních akcí. Sportovní akce se soustřeďují do několika středisek v závislosti na ročním období (Lipno nad Vltavou, n. d.b).

Atraktivita této oblasti tedy spočívá také ve velkém množství kulturních a historických památek a celkově ve vhodných podmínkách pro rozvoj cestovního ruchu.

3.2 Návštěvníci

Data byla získána na základě dotazníkového šetření prováděného prostřednictvím standardizovaného dotazníku. Ten byl sestaven vedoucím bakalářské práce doc. RNDr. Josefem Navrátilem, Ph.D. a Ing. Kamilem Píchou, Ph.D.

3.2.1 Dotazníkové šetření

K naplnění druhého dílčího cíle C2, bylo nutné provedení terénního šetření mezi aktuálními návštěvníky. Sběr dat probíhal tak, aby byl výběr přiblížen náhodnému výběru. Náhodný výběr je specifický tím, že každá osoba má stejnou šanci, že bude vybrána k účasti na průzkumu (Kotler, Wong, Saunders, & Armstrong, 2001, 2007, s. 419). Tento způsob zcela eliminuje možnost ovlivnění výzkumu tazatelem (Reichel, 2009, s. 79). Z tohoto důvodu k šetření docházelo jak v pracovní dny, tak i o víkendech a oslovován byl vždy každý desátý turista. Dotazování probíhalo v osobní přítomnosti tazatele, v hlavní letní sezóně v měsících červen až srpen 2013. Cílem bylo získat 220 zcela vyplněných dotazníků. Vyplnění dotazníku trvalo přibližně 10 minut.

Dotazníkové šetření se uskutečnilo ve třech lokalitách (n = 220) Městysu Frymburk. První lokalitou bylo náměstí, které bylo vybráno kvůli velké návštěvnosti, dále dotazníkové šetření probíhalo v blízkosti převozu Frymburk-Frýdava, který byl zvolen kvůli vysoké koncentraci turistů, čekajících na tento převoz. Třetí lokalitou byla pláž, kde za příznivého počasí tráví čas nejen místní obyvatelé, ale především mnoho návštěvníků, na které bylo dotazníkové šetření zacíleno.

3.2.2 Dotazovací nástroj

Dotazník byl sestaven vedoucím a konzultantem práce s cílem identifikace míry zájmu návštěvníků o jednotlivé typy šetrného cestovního ruchu. Dotazovací nástroj byl připraven a použit pouze v tištěné podobě.

První část dotazníku je věnována právě míře zájmu turistů. Sledováno bylo šest typických produktů šetrného cestovního ruchu. U každého z nich byla měřena **míra zájmu** návštěvníků o daný produkt metodou sémantického diferenciálu na deseti sedmistupňových škálách. Sémantický diferenciál patří do technik škálování, které nám určují image produktu nebo organizace (Zbořil, 1998, s. 70). V dotazníku pro tuto bakalářskou práci byly použity dvojice: důležitá/nedůležitá, nudná/zajímavá, podstatná/nepodstatná, vzrušující/nezáživná, nic neznamenající/hodně znamenající, přitažli-

vá/nepřitažlivá, fascinující/obyčejná, bezcenná/hodnotná, uchvacující/nezajímavá, nepotřebná/potřebná. Škály byly řazeny v náhodném pořadí.

Druhá část dotazníku byla zaměřena na problematiku **environmentálního uvědomění** respondentů. Měřena byla jako průměrná hodnota míry souhlasu s 15-ti tvrzeními na 5-ti členné Likertově stupnici. Mezi tvrzení patří:

1. blížíme se k mezní hranici počtu lidí, které je planeta země schopna uživit,
2. lidé mají právo zasahovat do přírodního prostředí, aby uspokojili své potřeby,
3. když lidé zasahují do přírody, má to často katastrofální následky,
4. lidská vynalézavost zajistí, že Zemi neuděláme neobyvatelnou,
5. lidé těžce narušují životní prostředí,
6. země má množství přírodních zdrojů, jen se je musíme naučit využívat,
7. rostliny a zvířata mají stejné právo na život jako lidé,
8. rovnováha v přírodě je dost silná na to, aby se byla schopna vypořádat s vlivy moderní průmyslové společnosti,
9. bez ohledu na dosaženou míru rozvoje jsou lidé stále podřízeni přírodním zákonům,
10. tvrzení o takzvané „ekologické krizi“, které musí lidstvo čelit, je silně přehnané,
11. země je jako vesmírná loď s velmi omezeným prostorem a zdroji,
12. lidé byli stvořeni k ovládnutí přírody,
13. přírodní rovnováha je velmi křehká a snadno narušitelná,
14. lidé se možná někdy naučí o přírodě tolik, že ji budou schopni řídit,
15. pokud bude vše pokračovat jako doposud, brzy zažijeme obrovskou ekologickou katastrofu.

Na Likertově stupnici byla použita čísla, kde 1 = zcela souhlasím, 2 = spíše souhlasím, 3 = nevím, 4 = spíše nesouhlasím, 5 = určitě nesouhlasím. Díky Likertově stupnici identifikujeme **stupeň souhlasu** nebo nesouhlasu respondentů s uvedenými výroky týkajícími se životního prostředí (Zbořil, 1998, s. 73).

Následovaly otázky na rekreační aktivity, které byly tvořeny **bankou aktivit**, která obsahovala: cykloturistiku, hry s dětmi, nakupování, návštěvy historických zajímavostí (hrady, zámky), návštěvy muzeí, galerií, historických slavností, odpočinek, rekreačně sportovní aktivity (koupání, tenis, apod.), pěší turistiku, pozorování přírody, pracovní aktivity, wellness aktivity a lázeňské procedury, zábavu (Navrátil, Pícha & Hřebcová, 2010). Odpovědi na otázku, jak často se jednotlivým aktivitám věnovali,

byly měřeny na pětistupňové škále, kde 1 = nevěnuji se, 2 = věnuji se ojedinele, 3 = věnuji se občas, 4 = věnuji se často, 5 = věnuji se především, díky níž dokážeme identifikovat, které **typy cestovního ruchu** daný respondent **preferuje**.

V závěrečné části dotazníku byly kladeny otázky na **segmentační kritéria**, ze kterých následně zjišťujeme případné rozdíly v odpovědích na předchozí definované úkoly. Respondenti zde měli za úkol vyplnit pohlaví (žena, muž), věk (18-25 let, 16-35 let, 36-45 let, 46-55 let, 56-65 let, 66-75 let, nad 75 let) a dále odpovědět na míru zájmu o historii (určitě nudná, spíše nudná, nevím, spíše zajímavá, určitě zajímavá).

Na závěr dotazníku byli respondenti vyzváni, aby vyplnili svou potenciální **příslušnost ke komunitě** myslivců a rybářů.

3.2.3 Statistické zpracování výsledků

Při každém zpracovávání údajů se výsledky obvykle vyznačují povahou velkého a nepřehledného množství číselných dat, které je potřeba pro analýzu vhodně uspořádat a rozřadit (Cyhelský & Souček, 2009, s. 8). Statistická data zpřehledníme především uspořádáním dat pomocí elementárního statistického zpracování. „*Teprve po uspořádání statistických údajů je možné přistoupit k jejich shrnutí a k výpočtu statistických charakteristik, které slouží k analýze pozorovaného jevu*“ (Cyhelský, Kaňaková, & Novák, 1986, s. 21).

3.2.3.1 Vyjádření četností

Prvním krokem statistického zpracování údajů je **třídění**. V první fázi třídění si určíme hledisko, nebo hlediska pro třídění - stanovíme třídící znak (třídící znaky). Ve druhé fázi si pro třídící znak sestavíme skupiny - určíme obměny třídícího znaku. V poslední fázi určíme počet případů v každé skupině - vyjádříme četnosti (Burda & Strachota, 1996, s. 13).

Třídít můžeme podle obměn jednoho statistického znaku, pak se jedná o třídění jednostupňové. Provádět třídění je však možné rovněž podle více statistických znaků najednou, pak mluvíme o třídění vícestupňovém. Pokud je třídícím znakem kvantitativní znak (číselný) s malým počtem obměn, tak vyhovuje k uspořádání **dat tabulka rozdělení četností**. Tato tabulka je vhodným prostředkem k vyjádření dat nespojitého statistického znaku. Máme-li však spojitý statistický znak nebo nespojitý statistický znak s velkým počtem obměn, pak se musíme namísto obměn jednotlivých číselných hodnot posunout na intervaly hodnot a přehlednost výsledků regulujeme počtem a šířkou zvo-

lených intervalů. Tabulka pro prezentaci těchto výsledků se nazývá **intervalové rozdělení četností** (Cyhelský & Souček, 2009, s. 8).

Kromě statistických tabulek můžeme použít k zobrazení struktury zkoumaného souboru podle sledovaného znaku i **sloupkový a výsečový graf** (Cyhelský et al., 1986, s. 26).

3.2.3.2 Aritmetický průměr

Nejpoužívanějšími mírami polohy jsou průměry proměnných. Nepochybně nejznámějším průměrem pro kvantitativní proměnnou je aritmetický průměr (Litschmanová, 2011, s. 15). Použitelný je všude tam, kde má nějaký informační smysl součet hodnot. Pokud výpočet nepředpokládá žádné předběžné uspořádání hodnot, použijeme tzv. prostý aritmetický průměr. Pokud jsou hodnoty statistického souboru uspořádány do rozdělení četností, použijeme tzv. vážený aritmetický průměr (Souček, 2006, s. 17).

3.2.3.3 Rozptyl a směrodatná odchylka

Rozptyl je „*aritmetický průměr čtverců odchylek od aritmetického průměru*“ (Čermáková & Střeleček, 1995, s. 15). Z hlediska výpočtu je rozlišován rozptyl prostý a vážený. Častěji než rozptyl je však využívána směrodatná odchylka - jeho druhá odmocnina. Směrodatná odchylka je používána pro rozbor variability hodnot znaku (Čermáková & Střeleček, 1995, s. 16).

3.2.3.4 Analýza rozptylu (ANOVA)

Zkoumáme-li, zda je číselná proměnná y závislá na slovní nebo číselné proměnné x , je možno k tomu za jistých podmínek využít i tzv. jednofaktorové analýzy rozptylu. ANOVA dnes patří k běžným statistickým metodám. „*Charakteristickým rysem analýzy je součet čtvercových odchylek n pozorovaných hodnot měřitelné proměnné y od jejich průměrů rozkládá na součty čtvercových odchylek, které odrážejí jednotlivé zdroje měnlivosti hodnot proměnné y* “ (Hindls, Kaňoková, & Novák, 1997, s. 39).

Jestliže zkoumáme, zda lze změny hodnot měřitelné proměnné y vysvětlovat faktorem x , jímž může být slovní i číselná proměnná, jedná se o jednofaktorovou analýzu rozptylu (Hindls et al., 1997, s. 39).

3.2.3.5 T-test

Jedná se o jednu z nejrozšířenějších a nejznámějších statistických metod, sloužících k otestování hypotéz o velikosti průměru. Postup spočívá ve zjišťování parametru,

jenž se odhaduje na základě vzorku. Diferenci mezi odhadovaným parametrem neboli průměrem a hypotetickým parametrem lze vypočítat jako podíl odhadu standardní odchylky získaného ze vzorku. Pokud je dosažený podíl příliš veliký, či na základě charakteru hypotézy příliš malý, je nutné výchozí hypotézu odmítnout. Definice výrazu příliš veliký či příliš malý je závislá na uživatelské definici maximální pravděpodobnosti zamítnutí hypotézy, jenž je nesprávné (Krämer, 2005, s. 104-105).

V případě dvoustranného testu řešíme problematiku týkající se zamítání příliš malých nebo příliš velikých hodnot rozdílu, přičemž je tato kritická hodnota prakticky rovna dvěma. Tato skutečnost vyplývá z prostého základního pravidla, které lze slovně interpretovat jako testovaný parametr, jenž je významný, tudíž není roven nule za předpokladu, že odhadnutá hodnota je větší nežli dvojnásobek domnělé standardní odchylky (Krämer, 2005, s. 105).

3.2.3.6 Regrese = („regresní analýza“)

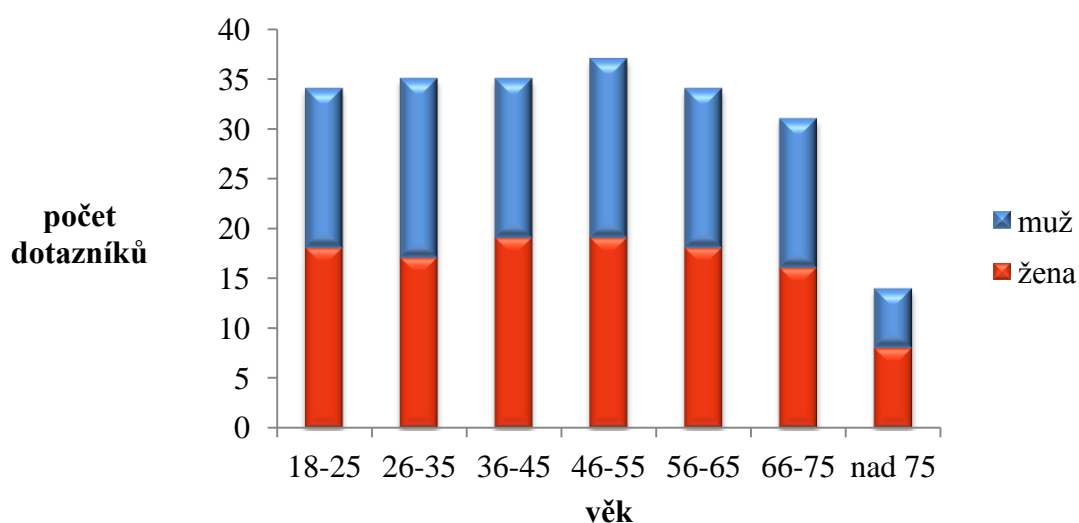
Primárním úkolem regrese je výzkum příčinných vztahů mezi statistickými proměnnými. Slouží k odhadování hodnot závisle proměnné za předpokladu zvolených hodnot nezávisle proměnných. Cíl spočívá ve vystižení procesu závislosti podle regresní funkce mezi dvěma proměnnými na základě znalostí dvojice empirických hodnot X_i a Y_i (Nemeček & Janata, 2010, s. 47).

Podle počtu jevů, mezi kterými jsou zkoumány vztahy, rozlišujeme regrese jednoduchou a vícenásobnou. Jednoduchá lineární regrese zkoumá závislost mezi dvěma kvantitativními znaky (Grofik et al., 1987, str. 219). Je-li těchto znaků více, používá se regrese vícenásobná lineární. Pro zpracování dat získaných pro účely této bakalářské práce byla využita právě vícenásobná lineární regrese, neboť byla zkoumána příčinná závislost mezi závislými proměnnými, jež tvořily nabízené produkty šetrného cestovního ruchu a nezávislými proměnnými, jež představovali environmentální tvrzení, banka aktivit a segmentační kritéria.

3.2.3.7 Struktura dotazovaného vzorku

V náhodně vybraném vzorku je patrné, že ženy mírně převládají (obrázek 1). Dotazník byl vybrán od 115 žen a 105 mužů. Do věkové skupiny 46-55 let spadá nejvíce dotazovaných a to 37 respondentů. Nejmenší zastoupení má věková kategorie nad 75 let a to 14 respondentů.

Obrázek 1: Pohlaví a věk respondentů, n = 220.

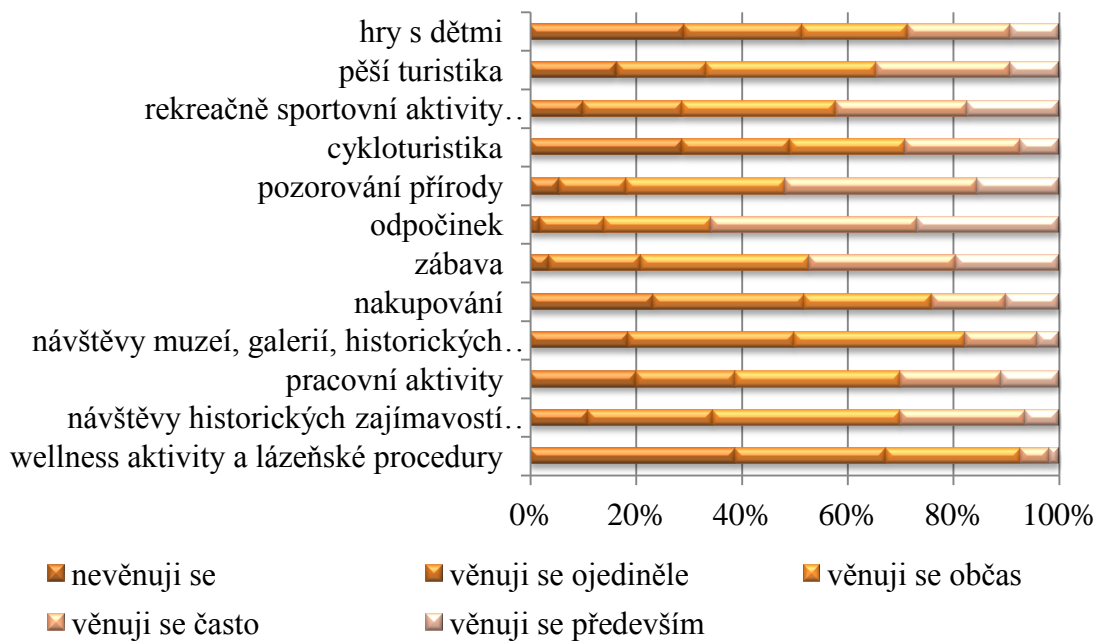

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu uvedeného níže můžeme zjistit, že nejvíce se respondenti věnují především odpočinku na dovolené - 59 dotázaných (obrázek 2). Občasnému odpočinku se ale věnuje více respondentů - 86. To, čemu se dotázaní nevěnují téměř vůbec - 85 lidí, což je cca 40 %, jsou wellness aktivity. Ostatní aktivity - viz popis u grafu - jsou zastoupeny s velkým rozptylem. Často a především je zmiňována cykloturistika, často a především pozorují dotázaní přírodu, což zřejmě souvisí se všemi formami turistiky. Zrovna tak je většinou náplní zábava - především a často dohromady 50 % dotázaných. Nakupování není v aktivitách respondentů zastoupeno často - cca 22 %. Pracovní aktivity má především a často 66 dotázaných, což je 33 %.

Dobrym ukazatelem je fakt, že struktura a diverzifikace nabídky cestovního ruchu na Lipensku je schopna absorbovat a uspokojit všechny druhy aktivit návštěvníků, jak vyplývá z výpovědí respondentů.

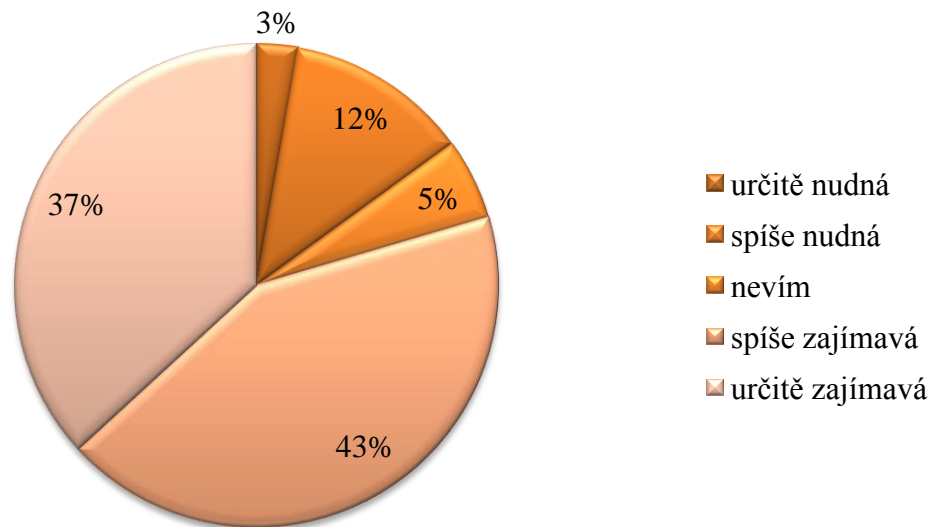
Obrázek 2: Dílčí aktivity, n = 220.

Zdroj: Vlastní výzkum

Názor návštěvníků Lipenska na historii je velice kladný (obrázek 3). Odpověď u 43 % respondentů na historii byla, že je spíše zajímavá. Z grafu vyplývá, že 5 % respondentů se nedokáže rozhodnout o názoru na historii, 3 % ji považují za určitě nudnou.

Obrázek 3: Názor na historii, n = 220.

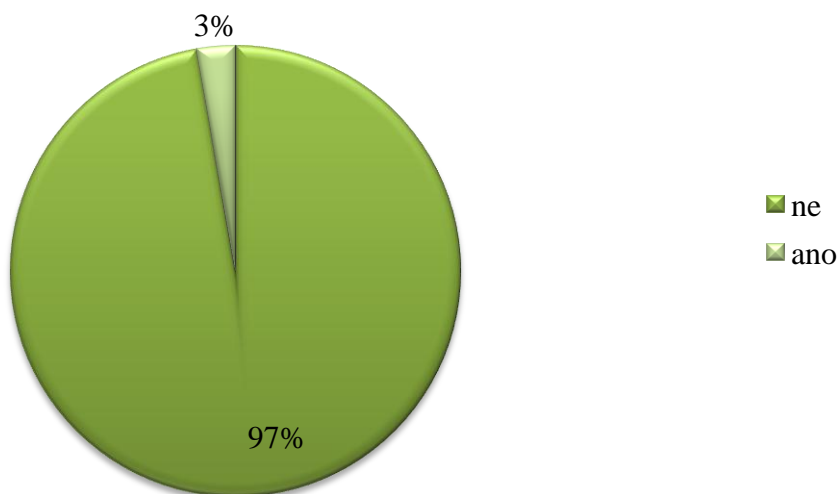

Zdroj: Vlastní výzkum

Myslivost v dnešní době není mezi mládeží příliš populární, průměrný věk myslivců stále stoupá (Kořínková - Seifertová, 2013). Z 220-ti respondentů bylo myslivců pouhých 6 (obrázek 4). Četnost myslivců mezi respondenty odpovídá četnosti myslivců v celé populaci občanů ČR. Českomoravská myslivecká jednota měla v r. 1995 téměř 113 000 členů, letos je jich pouze 69 200 (Kořínková - Seifertová, 2013). Snižování počtů myslivců se tedy zobrazuje i na malém počtu myslivců z řad respondentů.

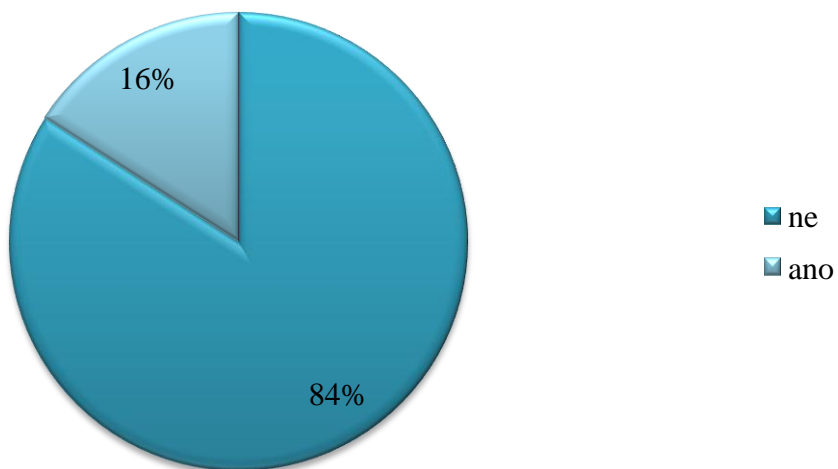
Obrázek 4: Zda jsou respondenti myslivci, n = 220.

Zdroj: Vlastní výzkum

Na otázku, zda jsou respondenti myslivci, 16 % respondentů odpovědělo, že ano a 84 %, že ne (obrázek 5). Ne odpovědělo 185 lidí a ano 35 lidí. Zde prezentovaná data podporují názor, že drtivá většina respondentů přistupuje k pobytu v přírodě a využívání přírodních zdrojů odpovědně. Lov ryb v malé míře přírodě prospívá, dnes ale panuje myšlenka, pokud možno nezasahovat do přírodních dějů a uchovávat autentické přírodní situace.

Obrázek 5: Zda jsou respondenti rybáři, n = 220.

Zdroj: Vlastní výzkum

4 VÝSLEDKY A DISKUSE

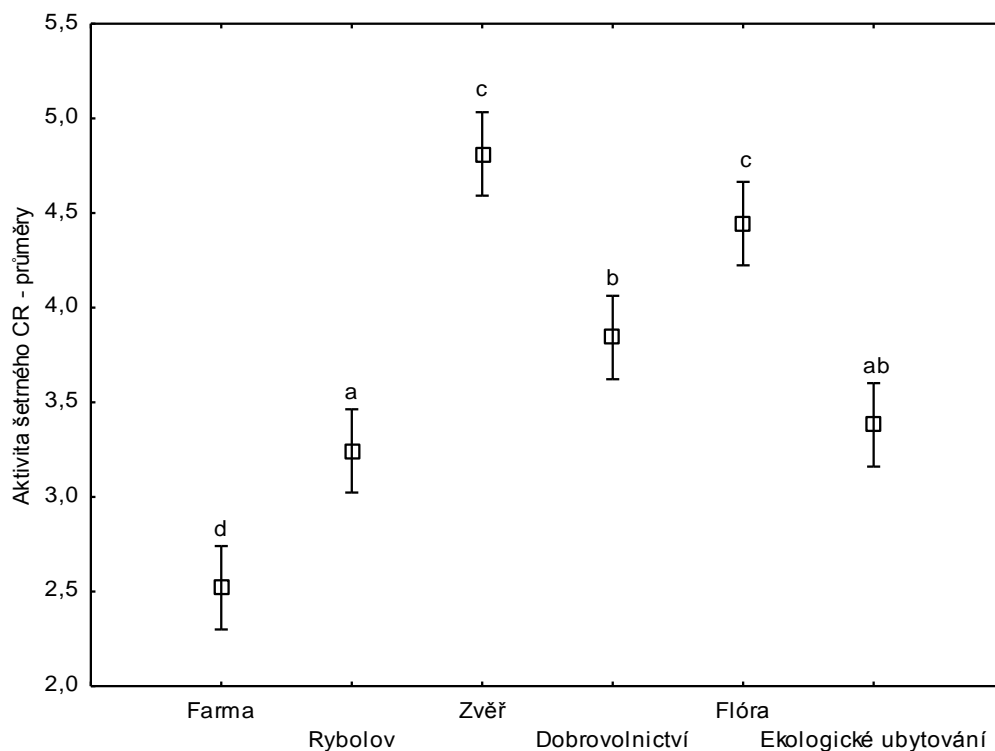
4.1 Analýza poptávky

Pro zjištění zájmu o vybrané nabídky šetrného cestovního ruchu byla použita jednofaktorová ANOVA, mnohonásobná lineární regrese a dvouvýběrové t-testy. Všechny tyto metody byly vyhodnoceny prostřednictvím softwaru Statistica.

4.1.1 Porovnání zájmů respondentů o jednotlivé nabídky šetrného cestovního ruchu

Ze získaných dat se pomocí analýzy rozptylu s 95% pravděpodobností Tukeyho HSD testu ukázalo, že pozorování zvíře pod vedením odborného průvodce respondenti považují za nejvíce atraktivní nabídku šetrného cestovního ruchu (obrázek 6). Návštěva míst se vzácnou flórou a vegetací, která se signifikantně neliší od pozorování zvíře je hodnocena též jako atraktivní. Za méně atraktivní je považováno dobrovolnictví, rybolov a ekologické ubytování. Nejmenší zájem respondenti projevují o ubytování na farmě, které dosahuje nejnižšího průměru ze všech aktivit.

Obrázek 6: Míra atraktivity nabídky šetrných forem cestovního ruchu, $F(5, 1314) = 55,697$, $p = 0,0000$, $n = 220$.

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: Zobrazeny jsou průměry a 95% intervaly spolehlivosti, výsledek jednofaktorové analýzy rozptylu, průměry označené stejným písmenem se neliší signifikantně (Tukeyho HSD post hoc test pro nestejný počet n, $p < 0,05$. Počet odpovědí $n = 220$).

4.1.2 Prediktory míry atraktivnosti nabídky jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu

Regresní analýzou byly zjištěny závislosti mezi vysvětlovanými a vysvětlujícími proměnnými. Tyto vzájemné vztahy jsou podrobně rozepsány níže pro každou závislou proměnnou zvlášť.

4.1.2.1 Prediktory míry atraktivnosti ubytování na farmě

Byl prokázán vliv sledovaných nezávislých proměnných na míru zájmu o ubytování na farmě (tabulka 1).

Proměnné pozorování přírody, hry s dětmi a názor na historii vyjadřují variabilitu závislé proměnné (ubytování na farmě) z 6,95 % (směrodatná chyba odhadu = 0,967) (tabulka 2).

Podle mého výzkumu je ubytování na farmě pozitivně závislé na hrách s dětmi a historii. Čím více si lidé hrají s dětmi, tím větší mají zájem o ubytování na farmě. Ubytování na farmě je formou dovolené, která má výrazný rodinný charakter. Výsledek mého průzkumu potvrzuje server (Kudy z nudy, 2013). Umožňuje užší spolupráci v rodinném kruhu a pomáhá k formování ekologického názoru u dětí a mládeže. Dle Kahna a Kellerta (Kahn & Kellert, 2002, s. 356) je přírodní prostředí významné pro fyzický, emocionální, intelektuální a mravní vývoj dětí.

Vzniká tak u nich vztah k přírodě jako protipól přetechnizované civilizace ve městech. Kontakt se zvířaty je zde pro děti velkým zážitkem. Ke stejnému názoru došel i server horydoly.cz (Horydoly.cz, 2009).

A čím větší mají lidé zájem o historii, tím větší mají zájem o ubytování na farmě. Respondenti, kteří prokázali vztah k historii, mají také autentický a užší vztah k přírodě a proto preferují pobyt v přírodě a intenzivní zážitky ze soužití s přírodou. Dle Fanty je evidentní vliv kulturní úrovně člověka a zájem o historii na jeho vztah k přírodě (Fanta, 2011, s. 23).

Ubytování na farmě je negativně závislé na pozorování přírody. Čím více lidé pozorují přírodu, tím mají menší zájem o ubytování na farmě. Na vzorku 220 respondentů se tento vztah projevil, zdánlivě protichůdně (tabulka 2). Tento výsledek však

částečně potvrzuje Němčanský, který uvádí, že specifikem farem je možnost pohybu v provozním prostředí či hospodářském objektu a pozorování domácích či hospodářských zvířat. O to však lidé, kteří vyhledávají klid přírody, zájem příliš nemají (Němčanský, 1996, s. 28).

Tabulka 1: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o ubytování na farmě, n = 220.

	Součet čtverců	SV	Průměr čtverců	F	p
Regres.	28,385	14	2,03	2,169	<0,05
Rezid.	191,615	205	0,93		
Celk.	220				

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: SV = stupně volnosti, F = hodnota testové statistiky, p = hladina statistické významnosti. Počet odpovědí n = 220.

Tabulka 2: Prediktory míry zájmu o ubytování na farmě -->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.

	b	Sm.chyba	t (205)	p
Absolutní člen	0,000	0,065	0,000	1,000
Ekologické smýšlení	0,102	0,069	1,484	0,139
Wellness a lázeňství	-0,065	0,071	-0,909	0,364
Historické zajímavosti	-0,074	0,096	-0,770	0,442
Pracovní aktivity	0,010	0,071	0,136	0,892
Muzea, galerie, slavnosti	0,139	0,089	1,559	0,121
Nakupování	0,122	0,072	1,689	0,093
Zábava	0,014	0,078	0,176	0,860
Odpočinek	0,092	0,082	1,123	0,263
Pozorování přírody	-0,174	0,085	-2,059	0,041
Cykloturistika	-0,034	0,072	-0,467	0,641
Rekreačně sportovní aktivity	0,002	0,083	0,028	0,978
Pěší turistika	0,037	0,081	0,461	0,645
Hry s dětmi	0,223	0,074	3,021	0,003
Názor na historii	0,146	0,068	2,155	0,032

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: b = regresní koeficient beta, t = hodnota testové statistiky, p = hladina statistické významnosti. Počet odpovědí n = 220.

4.1.2.2 Prediktory míry atraktivnosti rybolovu

Byl zjištěn vliv sledovaných nezávislých proměnných na míru zájmu o rybolov (tabulka 3).

Proměnná muzea, galerie, slavnosti vyjadřuje variabilitu závislé proměnné (rybolov) z 5,81 % (směrodatná chyba odhadu = 0,973) (tabulka 4).

Rybolov je pozitivně závislý na návštěvě muzeí, galerií, historických slavností, apod. Čím víc mají lidé zájem o návštěvu muzeí, galerií, historických slavností, tím větší mají zájem o rybolov. I v těchto otázkách vychází protichůdné údaje. Možným vysvětlením je to, že si respondenti chtějí kompenzovat pasivní přijímání kultury a kulturních zážitků aktivní činností, jako je právě rybolov. To potvrzuje Kolářová, podle níž je rybolov individuální aktivní činností, vhodnou pro odpočinek v přírodě, jako odragování od kulturních zážitků (Kolářová, 2011).

Tabulka 3: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o rybolov, n = 220.

	Součet čtverců	SV	Průměr čtverců	F	p
Regres.	26,026	14	1,86	1,965	<0,05
Rezid.	193,974	205	0,95		
Celk.	220				

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 1

Tabulka 4: Prediktory míry zájmu o rybolov --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.

	b	Sm.chyba	t (205)	p
Absolutní člen	0,000	0,066	0,000	1,000
Ekologické smýšlení	0,014	0,069	0,198	0,844
Wellness a lázeňství	-0,056	0,072	-0,776	0,439
Historické zajímavosti	-0,052	0,097	-0,534	0,594
Pracovní aktivity	0,117	0,072	1,628	0,105
Muzea, galerie, slavnosti	0,195	0,090	2,172	0,031
Nakupování	0,005	0,073	0,066	0,947
Zábava	0,128	0,078	1,642	0,102
Odpočinek	0,024	0,083	0,287	0,774
Pozorování přírody	0,083	0,085	0,972	0,332
Cykloturistika	-0,029	0,073	-0,398	0,691
Rekreačně sportovní aktivity	-0,153	0,083	-1,840	0,067
Pěší turistika	0,123	0,082	1,499	0,135
Hry s dětmi	0,035	0,074	0,465	0,642
Názor na historii	0,088	0,068	1,285	0,200

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: b = viz tabulka 2

4.1.2.3 Prediktory míry atraktivnosti pozorování zvěře

Vliv sledovaných nezávislých proměnných veličin na míru zájmu o pozorování zvěře byl prokázán (tabulka 5).

Proměnné ekologické smýšlení, pracovní aktivity a zábava vyjadřují variabilitu závislé proměnné (pozorování zvěře) z 13,41 % (směrodatná chyba odhadu = 0,933) (tabulka 6).

Čím větší mají respondenti zájem o životní prostředí a pracovní aktivity, tím větší mají zájem o pozorování zvěře. Zájem o ekologii znamená zájem o přírodu jako celek a nezastupitelnou úlohu zvířat v ekosystému přírody.

Intenzita pracovního nasazení souvisí s potřebou intenzivní relaxace, což pozorování zvěře umožňuje. Toto tvrzení z části potvrzuje Kollár, který uvádí, že pozorování zvěře je úzce spjata s péčí o zvěř a životní prostředí a je jakýmsi způsobem relaxace, která může být vhodná pro pracovní vyčizené jedince (Kollár, 2010, s. 46). Dle oficiálních stránek Národního parku Šumava, je pozorování zvěře základem pro environmen-

tální výchovu, a tudíž úzce souvisí se zájmem o životní prostředí (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2008-2014a).

Čím větší mají respondenti zájem o zábavu, tím menší mají zájem o pozorování zvěře. Vztah mezi konzumním způsobem života je nepřímo úměrný vztahu k aktivitám v přírodě a prožíváním přírodních procesů. Podle mého názoru opravdu nynější moderní životní styl přitahuje většinu mládeže k aktivitám spíše zábavního charakteru, než k aktivitám souvisejícím s přírodou a životním prostředím.

Tabulka 5: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o pozorování zvěře, n = 220.

	Součet čtverců	SV	Průměr čtverců	F	p
Regres.	41,679	14	2,98	3,422	<0,001
Rezid.	178,321	205	0,87		
Celk.	220				

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 1

Tabulka 6: Prediktory míry zájmu o pozorování zvěře --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.

	b	Sm.chyba	t (205)	p
Absolutní člen	0,000	0,063	0,000	1,000
Ekologické smýšlení	0,260	0,066	3,909	0,000
Wellness a lázeňství	-0,086	0,069	-1,257	0,210
Historické zajímavosti	0,051	0,093	0,550	0,583
Pracovní aktivity	0,139	0,069	2,016	0,045
Muzea, galerie, slavnosti	-0,027	0,086	-0,309	0,758
Nakupování	-0,056	0,070	-0,804	0,422
Zábava	-0,154	0,075	-2,050	0,042
Odpočinek	-0,054	0,079	-0,675	0,500
Pozorování přírody	0,097	0,082	1,184	0,238
Cykloturistika	-0,053	0,070	-0,765	0,445
Rekreačně sportovní aktivity	0,096	0,080	1,201	0,231
Pěší turistika	0,071	0,078	0,910	0,364
Hry s dětmi	0,020	0,071	0,278	0,782
Názor na historii	0,071	0,065	1,085	0,279

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: b = viz tabulka 2

4.1.2.4 Prediktory míry atraktivnosti dobrovolnické práce

Též byl zjištěn vztah mezi sledovanými nezávislými proměnnými a mírou zájmu o dobrovolnické práce (tabulka 7).

Proměnné ekologické smýšlení, pozorování přírody, cykloturistika, pěší turistika a názor na historii vyjadřují variabilitu závislé proměnné (dobrovolnická práce) z 15,55 % (směrodatná chyba odhadu = 0,921) (tabulka 8).

Dobrovolnickou práci ovlivňuje podle mého výzkumu zájem o životní prostředí, pozorování přírody, cykloturistika, pěší turistika a zájem o historii.

Zájem o životní prostředí, pěší turistika a zájem o historii pozitivně ovlivňují zájem o dobrovolnické práce. Pozitivní vztah mezi dobrovolnictvím a životním prostředím potvrzuje Toman, který uvádí, že je mnoho jedinců, kteří mají o životní prostředí zájem a dobrovolně se podílejí na péči o přírodní dědictví (Toman, 2011).

Pozorování přírody a cykloturistika negativně ovlivňují zájem o dobrovolnické práce. Problematiku dobrovolnické práce, jejích podmínek a předpokladů nemají respondenti dle výsledků jasnou. Myslím si, že jsou odpovědi respondentů protichůdné a otázkou zůstává, zda dobrovolnickou práci ovlivňuje cykloturistika nebo vztah k přírodě.

Dle mého názoru může být fakt, že dobrovolnickou práci negativně ovlivňuje pozorování přírody, způsoben stále více poškozenou přírodou ve smyslu povalujících se odpadků, sešlapu půdy, a jiných dopadů turismu na přírodní prostředí. Pokud tuto myšlenku rozvineme, lze dojít k závěru, že dobrovolníci provádějící tyto práce na ochranu a obnovu přírody shledávají své snažení prchavým a neúčinným, v Don Quijotské terminologii označovaným jako boj s větrnými mlýny. Závěrem tedy lze říci, že skutečný stav stále se zhoršujících podmínek v přírodě, na jejichž napravení dobrovolníci pracují, je frustruje a od těchto prací odrazuje (tabulka 8).

Možný vysvětlením, proč má zájem o cykloturistiku negativní vliv na zájem o dobrovolnictví, může být dle Kováře fakt, že dobrovolníci ve sportu nejsou dostatečně oceňováni a není jim poskytována systémová podpora jako dobrovolníkům v jiných oblastech. Proto těmto dobrovolníkům chybí potřebná motivace a neustále jich ubývá (Kovář, 2014).

Tabulka 7: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o dobrovolnické práce, n = 220.

	Součet čtverců	SV	Průměr čtverců	F	p
Regres.	46,089	14	3,29	3,881	<0,001
Rezid.	173,911	205	0,85		
Celk.	220				

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: SV = viz tabulka 1

Tabulka 8: Prediktory míry zájmu o dobrovolnické práce --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.

	b	Sm.chyba	t (205)	p
Absolutní člen	0,000	0,062	0,000	1,000
Ekologické smýšlení	0,268	0,066	4,079	0,000
Wellness a lázeňství	-0,112	0,068	-1,657	0,099
Historické zajímavosti	-0,012	0,092	-0,128	0,898
Pracovní aktivity	0,017	0,068	0,254	0,799
Muzea, galerie, slavnosti	0,138	0,085	1,626	0,105
Nakupování	-0,103	0,069	-1,499	0,135
Zábava	-0,001	0,074	-0,014	0,989
Odpočinek	0,017	0,078	0,211	0,833
Pozorování přírody	-0,192	0,081	-2,386	0,018
Cykloturistika	-0,188	0,069	-2,726	0,007
Rekreačně sportovní aktivity	0,096	0,079	1,215	0,226
Pěší turistika	0,197	0,077	2,548	0,012
Hry s dětmi	0,049	0,070	0,700	0,485
Názor na historii	0,201	0,065	3,122	0,002

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: b = viz tabulka 2

4.1.2.5 Prediktory míry atraktivnosti míst se vzácnou flórou a vegetací

Byl zjištěn vliv sledovaných nezávislých proměnných na míru zájmu o vzácnou flóru a vegetaci (tabulka 9).

Proměnné ekologické smýšlení a muzea, galerie, slavnosti vyjadřují variabilitu závislé proměnné (vzácná flóra a vegetace) z 11,24 % (směrodatná chyba odhadu = 0,944) (tabulka 10).

Návštěvu míst se vzácnou flórou a vegetací pozitivně ovlivňuje zájem o životní prostředí a návštěvy muzeí, galerií, historických slavností. Čím větší mají zájem o životní prostředí a návštěvy muzeí, galerií či historických slavností, tím mají větší zájem o vzácnou flóru a vegetaci. Souvisí to patrně s kulturní úrovní respondentů (tabulka 10). To potvrzuje Stibral, podle kterého není naše sejetí s přírodou samozřejmostí, ale zájem o faunu a flóru úzce souvisí s kulturou dané země (Stibral, n. d.).

Tabulka 9: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o vzácnou flóru a vegetaci, n = 220.

	Součet čtverců	SV	Průměr čtverců	F	p
Regres.	37,218	14	2,66	2,982	<0,001
Rezid.	182,782	205	0,89		
Celk.	220				

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: SV = viz tabulka 1

Tabulka 10: Prediktory míry zájmu o vzácnou flóru a vegetaci --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.

	b	Sm.chyba	t (205)	p
Absolutní člen	0,000	0,064	0,000	1,000
Ekologické smýšlení	0,256	0,067	3,802	0,000
Wellness a lázeňství	-0,030	0,070	-0,432	0,667
Historické zajímavosti	-0,079	0,094	-0,837	0,403
Pracovní aktivity	0,072	0,070	1,038	0,300
Muzea, galerie, slavnosti	0,245	0,087	2,814	0,005
Nakupování	-0,021	0,071	-0,296	0,767
Zábava	-0,055	0,076	-0,730	0,466
Odpočinek	0,009	0,080	0,114	0,909
Pozorování přírody	0,026	0,083	0,314	0,754
Cykloturistika	-0,107	0,071	-1,516	0,131
Rekreačně sportovní aktivity	0,098	0,081	1,213	0,227
Pěší turistika	0,064	0,079	0,806	0,421
Hry s dětmi	0,043	0,072	0,596	0,552
Názor na historii	0,087	0,066	1,318	0,189

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: b = viz tabulka 2

4.1.2.6 Prediktory míry atraktivnosti ekologického ubytování

Závislost existuje i mezi nezávislými proměnnými a mírou zájmu o ekologické ubytování (tabulka 11).

Proměnná ekologické smýšlení, historické zajímavosti, pozorování přírody, hry s dětmi a názor na historii vyjadřují variabilitu závislé proměnné (ekologické ubytování) z 10,35 % (směrodatná chyba odhadu = 0,949) (tabulka 12).

Ekologické ubytování je pozitivně závislé na zájmu o životní prostředí, návštěvách historických zajímavostí (hradů, zámků), hrách s dětmi a na zájmu o historii. Kdo má vztah k přírodě a k ohleduplnému využívání přírodních zdrojů preferuje takový způsob ubytování, aby odpovídal jeho názoru. Tuto skutečnost potvrdila Červenková, podle níž se lidé, kteří se o životní prostředí zajímají, snaží chovat ekologicky jak po celý rok, tak i při rekreaci. Tito lidé mohou svou dovolenou směřovat kamkoliv a přesto se chovat šetrně k přírodě. Dávají přednost táboření, kempům, statkům, ale například i některým hotelům s environmentálním označením. Dále uvádí, že volba ubytování také souvisí s aktivitami, které tito cestovatelé volí (Červenková, 2013).

Podle Březové, která se zaměřuje na ekologickou výchovu, je úroveň povědomí lidí a výchova dětí o historii a kultuře úzce spjata se vztahem k ekologii (Březová, 2010).

Souvislost mezi historií a šetrným vztahem k přírodě je zřejmá. Povědomí o využívání přírody v minulosti, úcty lidí k přírodním procesům, souznění s přírodou, tendence nejtít proti přírodě, způsobují, že takoví lidé vnímají vztah k přírodě intenzivněji. Dle tabulky 12 je ekologické ubytování negativně závislé na pozorování přírody. To Červenková vyvrací, jelikož podle ní ekologické ubytování s pozorováním přírody úzce souvisí.

Tabulka 11: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o ekologické ubytování, $n = 220$.

	Součet čtverců	SV	Průměr čtverců	F	p
Regres.	35,383	14	2,53	2,806	<0,001
Rezid.	184,617	205	0,90		
Celk.	220				

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: SV = viz tabulka 1

Tabulka 12: Prediktory míry zájmu o ekologické ubytování --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.

	b	Sm.chyba	t (205)	p
Absolutní člen	0,000	0,064	0,000	1,000
Ekologické smýšlení	0,168	0,068	2,489	0,014
Wellness a lázeňství	-0,069	0,070	-0,991	0,323
Historické zajímavosti	0,204	0,094	2,162	0,032
Pracovní aktivity	0,079	0,070	1,133	0,259
Muzea, galerie, slavnosti	-0,008	0,087	-0,096	0,924
Nakupování	-0,056	0,071	-0,788	0,431
Zábava	-0,130	0,076	-1,709	0,089
Odpočinek	0,130	0,081	1,611	0,109
Pozorování přírody	-0,222	0,083	-2,668	0,008
Cykloturistika	0,038	0,071	0,533	0,595
Rekreačně sportovní aktivity	-0,002	0,081	-0,022	0,983
Pěší turistika	0,053	0,080	0,670	0,504
Hry s dětmi	0,196	0,073	2,708	0,007
Názor na historii	0,135	0,066	2,029	0,044

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: b = viz tabulka 2

4.1.3 Názorové rozdíly mezi vybranými segmenty respondentů

U níže vyhodnocených tabulek t-testem byla splněna podmínka homoskedasticity, tedy stejnorodptylnosti, jenž má standardní rozptyl, tudíž lze s daty, které se jí týkají, počítat jako se statisticky významnými.

4.1.3.1 Rozdíl mezi pohlavím respondentů

V mém dotazníkovém šetření jsem neshledala zásadní rozdíly v odpovědích mužů a žen. Nevyskytují se zde zásadní rozdíly aktivit v cestovním ruchu mezi muži a ženami. Byl zjištěn rozdíl pouze v odpovědích mužů a žen na otázky rybolovu (tabulka 13). Jak je z tabulky uvedené níže zřejmé, mají muži o rybolov větší zájem než ženy. Míra emancipace u mých respondentů odpovídá celospolečenskému trendu osamostatňování žen ve všech formách aktivit. U ostatních atraktivit nebyl zjištěn rozdíl mezi pohlavím respondentů.

Tabulka 13: Dvouvýběrový t-test - rozdíl mezi pohlavím respondentů, n = 220.

	Muži		Ženy		t	p
	Ø	± S.D.	Ø	± S.D.		
Farma	23,28	13,502	26,96	15,776	-1,850	0,066
Rybolov	36,70	19,535	28,53	18,101	3,222	0,001
Pozorování zvěře	48,06	15,822	48,18	17,393	-0,056	0,956
Dobrovolnictví	38,06	16,155	38,76	17,116	-0,311	0,756
Flóra a vegetace	42,53	14,964	46,18	17,394	-1,661	0,098
Ekologické ubytování	32,09	14,567	35,38	17,190	-1,527	0,128

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: Ø = průměr, S. D. = směrodatná odchylka, t = hodnota testové statistiky, p = 0,05. Počet odpovědí n = 220.

4.1.3.2 Rozdíl mezi myslivci a respondenty myslivosti se nevěnující

O rybolov mají větší zájem myslivci (tabulka 14). U ostatních atraktivit nebyl zjištěn rozdíl mezi myslivci a nemyslivci. Malé množství myslivců v portfoliu respondentů předurčuje odpovědi na otázky, které souvisí s přírodou a lovem v přírodě. 6 myslivců odpovědělo, že mají větší zájem o rybolov. To částečně potvrzují oficiální webové stránky Českého rybářského svazu, podle kterých se rybáři a myslivci snaží společně podílet na udržování přirozeného životního prostředí a krajiny, což může mít vliv jak na zájem myslivců o rybolov, tak i na zájem rybářů o myslivost (Český rybářský svaz, 2003-2014a).

Tabulka 14: Dvouvýběrový t-test - rozdíl mezi myslivci a respondenty myslivosti se nevěnujícími, n = 220.

	Nemyslivci		Myslivci		t	p
	Ø	± S.D.	Ø	± S.D.		
Farma	25,16	14,879	26,67	13,471	-0,245	0,806
Rybolov	31,93	19,131	50,33	12,420	-2,340	0,020
Pozorování zvěře	48,01	16,708	52,00	13,928	-0,578	0,564
Dobrovolnictví	38,29	16,739	43,00	12,280	-0,683	0,495
Flóra a vegetace	44,39	16,471	46,33	11,827	-0,287	0,774
Ekologické ubytování	33,74	16,116	36,17	14,134	-0,364	0,716

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 13

4.1.3.3 Rozdíl mezi rybáři a respondenty rybolovu se nevěnujícími

Jak je zřejmé z tabulky 15, rybáři mají větší zájem o rybolov a pozorování zvěře, než lidé, kteří se rybolovu nevěnují.

Využívání přírody prostřednictvím rybolovu vede respondenty z řad rybářů k většímu zájmu o pozorování zvěře. Rybáři musí při lovu v rybářském revíru vlastnit rybářský lístek či povolenku. K tomu, aby mohli tento doklad získat, je nutné prokázat určité rybářské znalosti (MRK, 1996-2014). K tomu většinou slouží různé rybářské kroužky, jejichž cílem je vychovat rybáře s komplexním vztahem k přírodě (Moravský rybářský svaz Lednice, 2012). U ostatních aktivit nebyl zjištěn rozdíl mezi rybáři a nerybáři.

Tabulka 15: Dvouvýběrový t-test - rozdíl mezi rybáři a respondenty rybolovu se nevěnujícími, n = 220.

	Nerybáři		Rybáři		t	p
	Ø	± S.D.	Ø	± S.D.		
Farma	25,16	14,558	25,43	16,341	-0,099	0,921
Rybolov	28,56	16,605	52,89	19,221	-7,744	0,000
Pozorování zvěře	47,01	17,045	54,03	12,846	-2,315	0,022
Dobrovolnictví	38,23	17,043	39,46	14,423	-0,401	0,689
Flóra a vegetace	44,98	16,569	41,60	15,010	1,122	0,263
Ekologické ubytování	33,58	16,133	35,00	15,722	-0,478	0,633

Zdroj: Vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 13

4.1.4 Testování vlivu věku na jednotlivých mírách atraktivnosti

U farmy se liší odpovědi podle věkových kategorií (tabulka 16). Zájem o ekologii včetně šetrného využívání přírody je v důsledku ekologické výchovy podstatně vyšší u mladší generace. Respondenti z řad starší generace preferují spíše odpočinek u pozorování přírody. Tuto skutečnost si Národní park Šumava uvědomuje a pořádá programy přímo pro seniory, ve kterých je jim přizpůsoben jak rozsah trasy, tak i zajímavosti, které na této cestě navštíví (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2008-2014b). U ostatních sledovaných nabídek nebyl zjištěn rozdíl v odpovědích mezi věkovými kategoriemi. Přičítám to početně malé skupině respondentů.

Tabulka 16: Dosažené průměrné hodnoty a směrodatné odchylky míry atraktivity sledované nabídky v jednotlivých věkových kategoriích, n = 220.

	18-25		26-35		36-45	
	Ø	S.D.	Ø	S.D.	Ø	S.D.
Farma	32,15	16,973	24,77	15,028	27,89	13,148
Rybolov	37,91	18,192	30,71	18,499	33,20	16,998
Pozorování zvěře	47,76	14,571	47,03	16,827	43,66	17,303
Dobrovolnictví	38,91	17,671	39,97	15,944	36,46	15,481
Flóra a vegetace	43,50	15,873	43,31	15,111	44,51	15,606
Ekologické ubytování	35,44	13,820	34,91	14,122	38,46	18,022

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka 16: Dokončení

	46-55		56-65		nad 65		F
	Ø	S.D.	Ø	S.D.	Ø	S.D.	
Farma	26,41	15,005	22,82	13,508	19,00	12,624	3,753
Rybolov	34,35	19,266	31,29	19,315	28,31	21,618	1,137
Pozorování zvěře	46,57	15,933	50,88	16,915	51,91	17,444	1,266
Dobrovolnictví	33,65	17,713	43,06	15,798	38,80	16,604	1,317
Flóra a vegetace	44,95	17,404	40,82	19,502	48,29	14,695	0,893
Ekologické ubytování	33,30	17,427	33,03	14,716	29,11	16,674	1,504

Poznámka: Ø = průměr, S.D. = směrodatná odchylka. Počet odpovědí n = 220.

4.2 Analýza nabídky

Oblast Lipenska nabízí velké množství environmentálně šetrných produktů. Jejich výčet je podrobně rozepsán v následující části práce.

4.2.1 Vzácná flóra a vegetace

V celé České republice existuje propracovaný systém ochrany přírodních lokalit se vzácnou flórou. Na území České republiky se nachází celkem 4 Národní parky. Národním parkem se může stát pouze oblast, která je jedinečná v národním i mezinárodním měřítku. Využívání národních parků je omezeno s cílem zamezit poškozování tohoto přírodního bohatství (Cittadella, n. d.).

Nedílnou součástí Lipenska je Národní park Šumava. Dále zde zasahuje Chráněná krajinná oblast Šumava. Předmětem ochrany CHKO jsou území s významnými ekosystémy, kde jsou zastoupeny různé dřeviny, popřípadě i dochované památky (Cittadella, n. d.).

Dalším stupněm ochrany je **národní přírodní rezervace**. Jedná se o menší mimořádné přírodní lokality s přirozeným reliéfem, jedinečnými ekosystémy v národním i mezinárodním měřítku. Spolu s prvními zónami národních parků se řadí k nejpřísněji chráněným územím v České republice. Na Lipensku se nachází pouze jedna národní přírodní rezervace a to Čertova stěna - Luč. (Cittadella, n. d.).

Přírodní rezervací se stávají malá území s významným přírodním bohatstvím, kde se vyskytují ekosystémy, typické pro danou oblast. Jsou to území podobná národním přírodním rezervacím, která však nemají význam národní či mezinárodní, nýbrž spíše v regionálním měřítku (Cittadella, n. d.).

Na Lipensku se nachází těchto 15 přírodních rezervací:

- Kozí stráž
- Kyselovský les
- Olšov
- Pláničský rybník
- Pod Borkovou
- Rašeliniště Borková
- Český Jílovec
- Ježová
- Niva Horského potoka
- Niva Horského potoka II
- Otov
- Otovský potok
- Rašeliniště Kapličky
- Rožnov
- Světlá (Ústřední seznam ochrany přírody - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2003-2005a).

Termínem přírodní památka označujeme přírodní útvar s menší rozlohou, zřízený k ochraně určitých přírodních objektů, které jsou pro danou lokalitu významné (Rubín et al., 2004, s. 7). Na území Lipenska se vyskytují tyto přírodní památky:

- Házlův kříž
- Kotlina pod Pláničským rybníkem
- Muckovské Vápencové lomy

- Olšina v Novolhotském lese
- Pestřice
- Prameniště u Hamerského potoka u Zvonkové
- Račínské prameniště
- Rašeliniště Kyselov
- Slavkovické Louky
- Úval Zvonková
- Velké Bahno
- Jasánky
- Medvědí hora
- Multerberské rašeliniště
- Spáleníště
- Svatý Tomáš
- Uhlířský vrch (Ústřední seznam ochrany přírody - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2003-2005a).

4.2.2 Památné stromy

Památné stromy, skupiny stromů a stromořadí patří mezi další skupiny chráněných částí přírody (Rubín et al., 2004, s. 8). V oblasti Lipenska má statut památného stromu jen cca tři desítky mimořádných exemplářů. Význam mají převážně pro vyznačování šetrného cestovního ruchu, protože jsou zpravidla na odlehlých místech většinou mimo běžné turistické trasy. Níže je uveden výčet 28 exemplářů památných stromů podle jména a lokality:

- Jírovec Maďal - Hořice na Šumavě
- Jasan Mutterberg - Přední Výtoň
- Buk Mutterberg - Přední Výtoň
- Dub nad Rychnůvkem - Jasánky
- Klen nad Rychnůvkem - Jasánky
- Modřín Olšina - Horní Planá
- Lípa v Hostínově Lhotě - Černá v Pošumaví
- Modřín Josefův Důl - Zvonková
- Dub Další Lhota - Zvonková
- Běleňská Lípa - Běleň
- Duby V Radslavi - Černá v Pošumaví

- Klen Posudov - Frymburk
- Lípa Dobrá Voda - Horní Planá
- Borovice Jeffreyova - Pernek
- Lípy „U kapličky“ Račín - Pestřice
- Lípa ve ztraceném lese - Zvonková
- Cypřišky hrachonosné - Dobrá Voda
- Lípa Rožnov II - Pasečná
- Lípy Otov - Jasánky
- Lípa Rožnov - Pasečná
- Lípa spáleniště - Přední Výtoň
- Dub u Čertovy stěny - Hrudkov
- Buk lesní - Hořice na Šumavě
- Lípy Josefův Důl - Zvonková
- Klen Přední Výtoň
- Mléč Přední Výtoň
- Lípa Radslav - Černá v Pošumaví
- Skupina devíti lip malolistých - Horní Planá (Ústřední seznam ochrany přírody - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2003-2005b).

4.2.3 Naučné stezky

Nedotčená Šumavská příroda umožňuje zřizování naučných stezek v hojné míře a dává tak možnosti šetrnému cestovnímu ruchu. Nachází se zde celkem 14 stezek, z toho 5 stezek v Národním parku Šumava, 4 v Chráněné krajinné oblasti Šumava a 5 stezek v okolí Lipenského jezera.

V okolí Lipenského jezera je pět naučných stezek, a to:

- Naučná stezka Lipno
- Naučná stezka Svatý Tomáš
- Naučná stezka Opatská
- Naučná stezka Vřesná
- Stezka korunami stromů (Lipno-online, 2004-2012).

Naučná stezka Lipno v délce 5,5 km začíná na parkovišti u Kramolína a končí nad Frymburkem v lokalitě „Na Martě“. Na trase je sedm stanovišť s informačními panely s tematikou funkce lesa a péče o lesní kultury, turistickým přístřeškem, odpočiva-

dlem se studánkou a je vhodná pro pěší turisty i pro cyklisty. Svým návštěvníkům ilustruje zejména ochranu přírody a lesního hospodářství a připomíná také další místní zajímavosti (České výlety, 2011a).

Naučná stezka Svatý Tomáš je pojmenována podle stejnojmenné osady, položené pod hradem Vítkův kámen, kolem které prochází. Stezka začíná i končí v lokalitě Uhliště mezi Frýdovou a Pasečnou a je dlouhá 6,5 km. Leží na ní devět zastávek s informačními panely s tematikou pěstování a obnovy lesa. Trasa je opět vhodná pro pěší turisty i cyklistiku (České výlety, 2011b).

Naučná stezka Opatská má dvě varianty a obě začínají u kláštera Vyšší Brod. První stezka zde také končí, druhá prochází až k obci Loučovice a měří 4,2 km. Opatská stezka I nás vede po stopách starých řemesel a přírodních krás Hamerského údolí, v němž lze spatřit například vodopády Sv. Wolfganga nebo poutní místo Maria Rast. Vede podél kanálu zásobující klášter vodou. Na sedmi zajímavých místech má trasa informační tabule (Informační centrum Frymburk, n. d.a). Opatská stezka II má 6 informačních tabulí o zajímavostech a krajinných detailech. Je náročnější než první trasa, je zde však k vidění mnoho zajímavých přírodních úkazů (Lipno-online, 2010).

Naučná stezka Vřesná je novinkou mezi naučnými stezkami Lipenska. Věnuje se životu ve vodě a péči o všechny druhy živočichů v této tzv. ekozóně. Chrání hnízdiště ptactva pomocí hnízdních ostrovů, vytváří podmínky pro život dravých ryb a podporuje rozmnožování obojživelníků. Je dlouhá přibližně jeden kilometr (Informační centrum Frymburk, n. d.b). Na jedenácti informačních panelech se návštěvníci dozvědí mnoho informací o vodních ekosystémech, jejich vlivu na čistotu vody a třeba i bezobratlých, broucích, komárech a také o vzniku přehrady a městečka Frymburku (RED & ČTK, 2013).

Specifickým typem stezky je **Stezka korunami stromů Lipno**. Je unikátní svým umístěním na vrcholu Kramolína (901 m. n. m.). Velmi zajímavá je také její konstrukce či výhled na Šumavský masiv, Lipenské jezero a v případě dobré viditelnosti také na vrcholky rakouských Alp. Je 675 metrů dlouhá, 24 metrů vysoká a je zakončena 40 metrovou vyhlídkovou věží s nejdělsím suchým tobogánem v České republice. Informace o přírodě, její ochraně a funkci lesa poskytují návštěvníkům interaktivní didaktické zastávky a pro malé návštěvníky jsou připraveny zážitkové stanice s lanovými prvky. Bezpečnost návštěvníků zajišťuje ekologicky pojatá dřevěná konstrukce se zá-

bradlím a 75 masivních dřevěných sloupů s postranními sítěmi. Celá trasa je bezbariérová a je snadno dostupná všemi dopravními prostředky, k východišti stezky jezdí tzv. „stezkabus“ a vede k ní také cyklotrasa. Doplnuje tak ucelenou nabídku sportovních, výchovných a zábavných aktivit střediska Activ park Lipno (Stezka korunami stromů Lipno, n. d.).

Pět naučných stezek se nachází přímo v Národním parku Šumava. První z nich je **zážitková stezka Areál lesních her**, která je zřízena v okolí obce Stožec v délce 4,5 km. Informační tabule se věnují třem hlavním tématům a to životu v lese, obnově lesa a významu tlejícího dřeva pro lesní porosty. Symbolem trasy je pušтік bělavý. Trasa stezky vede po částečně zpevněné a částečně po nezpevněné cestě (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014c).

Zážitková stezka „Duch pralesa“ vznikla v polovině roku 2006 v blízkosti hranic tří států – Česka, Rakouska a Německa (Trojmezí). Vede autentickým pralesem a poskytuje prožitek opravdové divočiny. Stezka začíná u Plešného jezera a končí u pomníku Adalberta Stiftera. Informační tabule poskytují informace v češtině, němčině a angličtině (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014d).

NS Schwarzenberský plavební kanál měří 9 km a vede od parkoviště Jelení Vrchy k Raškovu nad Novou Pecí. Na trase je ke zhlédnutí mnoho atraktivních částí tohoto technického díla, jako jsou například architektonicky vyvedené vstupní portály, Rosenauerova kaplička v místě připojení Jezerního potoka či několik stavidel. Tento kanál je zapsán v seznamu památek od roku 1963. Stezka je vhodná pro cyklisty, pěší a v zimě také pro běžkaře. Dnes má na českém území délku 37 km. Projekt naučné stezky byl spolufinancován z prostředků Evropské Unie (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014e).

NS Stožecká skála začíná přístupem ke stezce v obci Stožec. Nejkratší varianta je dlouhá cca 1,5 km a obsahuje pět zastávek s informačními panely, které nás seznamují s kulturními, přírodními a národopisnými pamětihodnostmi stezky a okolí. Kulturní zajímavostí je stožecká poutní kaple Panny Marie. Přírodní zajímavostí je paměť stromů a Stožecká skála – skalní útvar s vyhlídkovým místem. Za pozornost též stojí porost pod Stožeckou skálou – je to lesní porost v první zóně NP Šumava (Jižní Čechy a Šumava - Spolek pro popularizaci jižních Čech (n. d.b).

Medvědí stezka je nejstarší Šumavskou naučnou stezkou a je dlouhá 14 km. Spojuje železniční stanice Černý kříž a Ovesná. Trasa je velmi náročná a místy je třeba překonávat značné převýšení. Zlatým hřebem trasy je Medvědí kámen, což je pomník označující místo, kde byl zastřelen poslední šumavský medvěd. Po celé délce trasy lze spatřit roztodivné skalní útvary jako například Obří kostky, Dračí tlamy a Soutěsku lapků. (Obůrková, 2008, s. 119).

V CHKO jsou čtyři naučné stezky. Naučná stezka Na soutoku, která byla vyhlášena v roce 2003, je určena pro milovníky ticha a romantických míst. Začíná a končí u mostu mezi Řepešínem a Záblatím a je dlouhá 3,4 km. Trasa vede částečně korytem řeky Blatnice, kde můžeme pozorovat přírodní procesy. Koryto bylo změněno zvláště po povodni v roce 2002. Jedním z předmětů ochrany tohoto území jsou přírodní hydrologické procesy v nivě Blatnice, které jsou unikátní a lákají k návštěvě (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2008-2014f).

Naučná stezka Hornovltavické pastviny je svým rozsahem malá naučná stezka, která v nenáročném terénu umožní zhlédnout přírodní scenérie CHKO Šumava. Je dlouhá 850 m a má dva vstupy. První z nich je z centra Kubovy Huti, druhý je poblíž autokempinku. Zde jsou také umístěny informační panely, popisující přírodní zajímavosti a historii daného území. Přírodní rezervací byla vyhlášena roku 2005 a chrání mokřadní a rašeliništní lokality v okolí Kubohuťského potoka. Vyskytuje se zde také velké množství různých druhů ptáků (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2008-2014g).

Stifterova naučná stezka je věnována šumavskému básníkovi a spisovateli, který se narodil v Horní Plané. Stezka začíná u jeho domu (od r. 1960 Stifterovo muzeum) a pokračuje městem a parkem k jeho pomníku, který byl odhalen roku 1906. Stezka je 4 km dlouhá, nenáročná a tudíž vhodná pro všechny kategorie zájemců. Na vyznačených místech jsou zbudovány tabule, informující o krásném výhledu na horu Plechý (1378 m. n. m.) nebo na plochu Lipenského jezera (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2008-2014h).

Za zmínku stojí vojenský výcvikový prostor Boletice, v kterém se pro návštěvníky otevírá **nová stezka** okolo Knížecího stolce. V armádním prostoru je také nová rozhledna (Janouš, 2012).

4.2.4 Cyklotrasy

Šumava i Pošumaví jsou protkány stovkami kilometrů nadregionálních i místních cyklostezek, jejichž budování započalo již v 90. letech v rámci rozvoje šetrného cestovního ruchu. Tato oblast je považována za ráj cyklistů. Popíšeme pouze následující dvě cyklostezky, které mají úzký vztah k oblasti Lipenska (ŠumavaNet, 1997-2012).

Nejznámější a nejdůležitější je **Šumavská magistrála**, značená jako trasa číslo „33“ (ŠumavaNet, 1997-2012). Ta vede z Vyššího Brodu přes Lipno do Frymburku, dále přes Kovářov a Muckov do Černé v Pošumaví, podél hlavní silnice do Horní Plané a do Nové Pece a dále na severozápad do nitra Čech (Lipno nad Vltavou, n. d.a).

Cyklostezka okolo Lipna o celkové délce 108 km patří k náročným trasám. Cesta nás zavede k místům s přírodními i kulturními památkami a ukáže nám to nejlepší z obou lipenských břehů. Výchozím místem a zároveň cílem jsou Loučovice. Při výjezdu nacházíme přírodní rezervaci Čertova stěna - Luč. Cesta pokračuje do Vyššího Brodu, který je známý místním cisterciáckým klášterem s nádherným kostelem. Po několika kilometrech se zastavíme u Schwarzenberského plavebního kanálu, zajímavé technické památky. Další zastávkou na cestě je městečko Horní Planá, která je rodištěm významného šumavského básníka Adalberta Stiftera. Dále navštívíme obec Černá v Pošumaví s krásným kostelem a více než 740-ti letou historií. Dále je na trase malebný městys Frymburk s gotickým kostelem a krásným náměstím s bronzovým reliéfem Adalberta Stiftera. Posledním významným bodem cyklostezky je Lipno nad Vltavou, kde je nabídka turistických a volnočasových aktivit mimořádně široká. Nachází se zde aquapark, bobová dráha, lanové centrum a pro zimní sporty Skiareál Lipno-Kramolín a 40 km běžkařských tratí atd. (Lipno, 2010-2011b).

4.2.5 Rybolov

Lipno je rájem pro rybáře všech kategorií. Mohou lovit ryby v revírech pstruhových i mimopstruhových v celém období rybolovné sezóny. Zvláštním typem zážitkového rybolovu je systém „chyt' a pust'“, který se může realizovat jak v revírech soukromých, tak v revírech českého rybářského svazu. Některé soukromé revíry jsou však zaměřené pouze na tento způsob rybolovu, který představuje trend lovit pouze pro zážitek a chycené ryby pouštět (Osprey, 2012).

Mimopstruhové revíry jsou dva. Prvním z nich je Vltava 29 - MO Loučovice (kód 421 080), druhým je Vltava 30/-/32 - Jihočeský územní svaz Údolní nádrž Lipno

(kód 421 200) (Český rybářský svaz, 2003-2014b). Údolní nádrž Lipno je vyhlášeným mimopstruhovým rybářským revírem. Tomu odpovídá množství rybářů, navštěvujících v sezóně Lipenskou přehradu.

Pstruhové revíry jsou dva, 423 041 Vltava 28 - MO Vyšší Brod a 423 059 Vltava 29 P - MO Loučovice (Český rybářský svaz, 2003-2014c).

Soukromé revíry se systémem chyt' a pust', jsou dva ve vesnici Hůrka mezi Černou v Pošumaví a Horní Planou. První revír se jmenuje Malý Hůrecký s rozlohou okolo 0,5 ha a druhým je Velký Hůrecký s rozlohou přes 1 ha. Rybník se systémem chyt' a pust' v Černé v Pošumaví byl zrušen z ekonomických důvodů (Kudy z nudy, 2012).

Mezi další soukromé revíry patří rybníky v Černé v Pošumaví s rozlohou 5 hektarů. Jedná se 17 rybníků v blízkosti Lipenského jezera, které jsou napájeny mlýnským náhonem, ze kterého je vytvořena muškařská dráha v délce 630 m (Marcik, 2009).

Další možnost rybolovu poskytuje rybník malá Olšina. Ten je zaměřený na sportovní rybolov a lze zde rybařit celoročně (Vojenské lesy a statky České republiky, n. d.). Další možností je rybník Nový, který se nachází na okraji Vojenského újezdu Boletice. Pro rybolov na těchto dvou rybnících není nutný rybářský lístek, je však nutné mít pověření k rybolovu a řídit se rybářským řádem VLS ČR, s.p. (Chytej.cz, 2002-2013).

4.2.6 Pozorování zvěře

Národní park Šumava umožňuje průvodcované trasy divočinou do nejvzácnějších míst Šumavy, kam smí vstoupit pouze malé skupiny (8-11 osob) a to jednou za 14 dní, většinou od poloviny července do konce října. Potenciální návštěvníci se musí předem zarezervovat do systému na webových stránkách NP Šumava (Pechoušek, 2013). Při „výpravách za divočinou“ mají návštěvníci možnost nahlédnout do šumavského domova divokých zvířat jako je rys ostrovid, jelen lesní, tetřev hlušec, tetřívka obecná a mnoho další vzácné flóry a fauny (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2008-2014ch). NP nabízí celkem 13 průvodcovaných tras, na území Lipenska se však nachází pouze dvě, a to **Trojmezná - Za duchem pralesa** a **Kamenná** (výchozí bod je ze Stožce), která je novou trasou (Pechoušek, 2013).

Dále k **pozorování zvěře** slouží lesní obory, které jsou chovné, lovné a speciální. Jsou to okrsky přírody nebo honitby se zvláštním režimem pro zvěř, rostlinstvo i myslivce. V chovných oborách jsou chráněny ty druhy zvířat, které jsou nějakým způ-

sobem ohroženy a je potřeba podpořit jejich rozmnožování či například aplikovat speciální léčbu, která by bez separace nebyla možná. Lovná obora soustřeďuje jeden nebo několik druhů zvířat za účelem jejich koncentrace pro lepší lov. Speciální obory jsou např. zimní obory, kde probíhá selektivní péče vybraných druhů v zimním období. V zimních měsících správa Šumavského národního parku na Lipensku nabízí pozorování jelenů v prezimovací **oboře na Jeleních Vrších**, avšak maximálně pro třicetičlenné skupiny. Takovéto akce návštěvníky velmi obohacují, protože zdůrazňují sepětí člověka s přírodou, umožňují prohlubovat úctu a respekt k přírodě a krajině. Pozorování divoké zvěře je základem pro další ekologickou a environmentální výchovu (Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, 2008-2014i).

Od roku 1906 se každoročně dne 1. 4. slaví mezinárodní Den ptactva. V **ptačí oblasti Šumava** se pořádá Ornitologická procházka. Můžeme zde pozorovat zvířata, jako je tetřev hlušec, tetřívka obecná, chřástal polní, čáp černý, jeřábek lesní a ze sov například sýc rousný, kulíšek nejmenší (Zvettlerová, 2011). Kuriózním návštěvníkem byl, stejně jako v loňském roce, ve Skiareálu Lipno Velbloud Šajtan (Lipno nad Vltavou, 2014).

4.2.7 Farmy

V oblasti Lipenska se můžeme ubytovat na čtyřech farmách. Za prvé na **biofarmě Slunečná** s malým penzionem, která se nachází na okraji NP a CHKO Šumava. Stala se prvním uskutečněným projektem porážky přímo na farmě, na kterou dohlíží sám majitel. Na farmě najdete kozy, ovce, skot, drůbež a osly. Po dohodě je možná i prohlídka celé farmy (Scuk, n. d.). Prodávají zde veškeré produkty v certifikované kvalitě bio (Nalok, n. d.).

Druhou možností je **ekofarma Křížové pole**. Je to rodinná farma, která se nachází na úpatí Kraví Hory. Na farmě chovají kozy, ovce, koně, drůbež, masný skot a prasata. Statek je obklopen lesy a láká například k procházkám, cykloturistice a sběru lesních plodů (Farma Křížové pole, 2011). Prodávají zde kozí mléko a mléčné výrobky z vlastního ekologického chovu, které lze i ochutnat. Také je možno objednat prohlídku farmy s výkladem. Zájemcům je nabízena možnost projížďky na koních (Prázdniny na venkově, n. d.).

Další farmou je **Sitter**, která se zabývá chovem skotu a burských koz. Nachází se u hranic s Rakouskem a Německem u vodní nádrže Lipno. Je zde možnost ubytování v penzionu až pro 20 lidí (Hnutí Duha, n. d.a).

Poslední možností ubytování na farmě je farma **František Maurer**. Ta se zabývá především chovem masného skotu. Poskytuje možnost vyjížděk na koních či kočárem a nachází se zde malá Safari ZOO (Hnutí Duha, n. d.b).

5 PŘEHLED NÁVRHOVÝCH TÉMAT K OPTIMALIZACI

Výzkum nabídky a poptávky provedený v oblasti Lipenska ukazuje, že v dané oblasti existuje disproporce mezi nabídkou a potenciálním zájmem návštěvníků. Aby zde byly předpoklady racionálněji využívány, předkládám zde následující doporučení, která mají za cíl zlepšit služby a nabídku podnikatelských subjektů cestovního ruchu v této oblasti.

5.1 Odborné předpoklady dalšího rozvoje cestovního ruchu v oblasti Lipenska

5.1.1 Rozšíření portfolia nabídky pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce

Z provedeného šetření vyplývá, že respondenti považují za nejvíce atraktivní nabídku pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce. Z toho důvodu doporučuji, aby CHKO Šumava rozšířila portfolio této nabídky a umožnila respondentům její spolehlivější a rychlejší rezervaci prostřednictvím internetu či svých webových stránek. Zároveň by však mělo být zachováno svobodné právo volby respondenta - žádná stezka by neměla být zpřístupněna pouze s doprovodem průvodce, návštěvník by měl mít možnost navštívit ji také sám. V případě pozorování jelenů v lokalitě Jelení Vrchy tato možnost již existuje. Atraktivní novinkou je možnost zimní ekologické dopravy saněmi s koňským spřežením až na místo pozorování. Po domluvě s CHKO Šumava by mohla být atraktivní a podobně velmi žádaná také doprava na koních v letních měsících.

5.1.2 Rozšíření prezentací vzácné flóry a vegetace

Zájemci, kteří jsou motivováni k návštěvě Národního parku Šumava a jeho přílehlých oblastí by jistě přivítali soubor ukázkových ploch, kde by byla prezentována místní flóra a vegetace. Příkladem může být Soumarské rašeliniště, kde jsou po skončení těžby rašeliny roku 2000 plochy určené pro výsadbu místní vzácné vegetace a ojedinělých rostlinných druhů. Proto navrhuji doplnit tyto plochy o informační tabule podrobněji popisující druhy a podmínky výskytu místního rostlinstva. Pro zájemce o přírodní procesy mohou být na jednotlivých lokalitách informační panely rozšířeny o prvky ekologické výchovy, jako jsou kupříkladu procesy fotosyntézy či hospodaření s oxidem uhličitým a minerály v životních cyklech vegetace. Pohyb v přírodě a poznávání je zvláště prospěšné pro rodiny s dětmi, kterým mohou tato témata učinit celý pobyt

zajímavějším. Jako vhodné formy prezentace doporučuji především panely a vývěsky s přístřeškem.

5.1.3 Možnosti zkvalitnění služeb na naučných stezkách pomocí moderní techniky

Další oblastí, která je jistě nedocenená, je používání audiotechniky a moderních mobilních aplikací pro detailnější, konkrétní informace a zlepšení práce s reklamou. Například by bylo účelné naučné stezky doplnit půjčováním hlasových zařízení, které by reprodukovaly komentáře k jednotlivým etapám a detailům, místo živého průvodce. Další možností jsou specializované mobilní aplikace v kombinaci s navigací GPS pro komentáře, vysvětlivky a případně zpětnou vazbu názorů či fotografií, dostupnou ještě před vlastní návštěvou dané lokality. Spontánní ohlasy návštěvníků na internetu a sociálních sítích a jejich integraci do konkrétních mobilních aplikací zacílí na další skupinu, a to převážně mladých lidí. Fanoušci mobilní komunikace se tak mohou stát zákazníky všech druhů turistických aktivit. Ačkoliv jsou živí průvodci na naučných stezkách nezapustitelným faktorem, používání moderní techniky by mohlo přilákat především mladou generaci a ostatní technicky založené návštěvníky.

5.1.4 Návrh sjednocení informačních zdrojů šetrného cestovního ruchu

S postupující ekologickou výchovou a také v důsledku životního stylu moderního člověka v průmyslových aglomeracích, nacházejí obyvatelé stále častěji cestu k pobytům v relativně čisté přírodě a k principům šetrného cestovního ruchu. Tato forma využívání pobytu v přírodě je stále populárnější a využívanější. Bylo by dobré, aby se tedy rozšířila nabídka a možnosti této formy využívání volného času, a aby vznikla společná platforma informačních zdrojů a propagace šetrného cestovního ruchu. Mohla by mít podobu webových stránek a nabízela by i spolupráci s ostatními informačními centry. Klienti se zájmem o šetrný cestovní ruch by měli více informací pro kvalifikované rozhodování. Tato báze informačních zdrojů by mohla být doplněna o prvky propagace a prezentace tohoto druhu cestovního ruchu.

5.1.5 Možnosti rozšíření certifikovaného ekologického ubytování

Certifikované ekologické ubytování je moderní trend nejen mezi vzdělanými, ale také mezi mladými lidmi, šířící myšlenky udržitelného rozvoje. Tak významná lokalita s velkým množstvím volnočasových aktivit všeho druhu jako je region Lipenska, by určitě měla nabízet tento druh ubytování, a tím zvýšit svoji konkurenceschopnost

a atraktivnost pro další skupiny klientů. Tento segment turistického podnikání čeká intenzivní rozvoj pro svoji šetrnost k přírodě a pro svůj pedagogický význam pro mladou generaci, kterou učí být partnerem přírody a lépe jí rozumět. První experiment by mohl probíhat konkrétně v Černé v Pošumaví, kde je malá nabídka ubytovacích kapacit.

5.1.6 Individualizace ubytovacích kapacit šetrného cestovního ruchu

Dále z provedeného šetření vyplývá, že respondenti považují za nejméně atraktivní nabídku ubytování na farmě. Proto by bylo dobré zvýšit zájem o tento způsob šetrného cestovního ruchu, pro který jsou na Lipensku dobré podmínky. Navrhují proto přizpůsobovat interiér ubytování potřebám jednotlivých věkových a sociálních skupin například rodin s dětmi. Tam, kde je velký potenciál návštěvnosti rodin s dětmi je dobré reflektovat jejich specifické ubytovací nároky, jako například přizpůsobení hygienických zařízení, bezpečnostních opatření či ochrana před pádem. Bylo by dobré zintenzivnit propagaci tohoto druhu ubytování formou zvýšené prezentace jednotlivých výhod a aspektů šetrného cestovního ruchu. Nabídka služeb se může rozšířit o hlídání dětí, výlety po krajině se zaměřením na děti a pozorování domácích zvířat. Farmáři, kteří provozují tento druh šetrného cestovního ruchu, by měli cílit především na věrnost těchto klientů a v co největší míře umožňovat pobyt rodinám s dětmi. Diverzifikace nabídky výrazně podporuje šetrný cestovní ruch a umožňuje návštěvníkům lépe poznávat přírodu a lépe jí porozumět.

6 ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala šetrným cestovním ruchem se zaměřením na Lipensko, které je charakteristické svým přírodním bohatstvím. Do oblasti Lipenska zasahuje Národní park Šumava, Chráněná krajinná oblast Šumava, národní přírodní rezervace Čertova stěna – Luč a 15 přírodních rezervací. Nachází se zde nezanedbatelné množství cyklostezek a rybářských revírů, kterými je Lipensko proslulé. Dále se zde vyskytuje 28 památných stromů, 14 naučných stezek či 4 farmy, které poskytují ubytování.

Prvním dílčím cílem bylo posouzení struktury předpokladů cestovního ruchu na Lipensku. Aby bylo možné identifikovat možnosti rozvoje, je nejprve vymezena aktuální nabídka zkoumané lokality. Nabídka Lipenska je velice rozmanitá a nabízí různorodé možnosti, tudíž byla vyvrácena hypotéza H1.1. Tato nabídka však není ve všech částech Lipenska stejná, jelikož se odvíjí především od přírodních a kulturních podmínek, tudíž byla vyvrácena také hypotéza H1.2.

Druhým dílčím cílem bylo zhodnocení rozdílů preferencí návštěvníků, kterého bylo dosaženo realizací dotazníkového šetření. To se uskutečnilo ve Frymburku. Dotazník byl zaměřen na zjištění zájmu respondentů o 6 vybraných aktivit šetrného cestovního ruchu ve zkoumané lokalitě a bylo získáno 220 vyplněných dotazníků. Tímto šetřením byla vyvrácena hypotéza H2.1, jelikož zde existují rozdíly v návštěvnických charakteristikách. Byly zjištěny rozdíly v kategoriích názorů respondentů podle pohlaví. V případě rybolovu projeví větší zájem muži než ženy (viz 4.1.3.1). Rozdíl v názoru ohledně rybolovu je také u myslivců a nemyslivců. Myslivci o něj mají větší zájem než nemyslivci (viz 4.1.3.2). Z hlediska zjišťování atraktivity dle věku bylo zjištěno, že nižší věkové kategorie mají vyšší zájem o ubytování na farmě (viz 4.1.4). Na základě tohoto průzkumu je možné konstatovat, že největší zájem měli respondenti o vzácnou flóru a vegetaci či pozorování zvěře. Nejmenší zájem naopak respondenti projeví o ubytování na farmách (viz 4.1.1).

Na základě zjištěné nabídky a poptávky šetrného cestovního ruchu, byla navržena jednotlivá doporučení a tím je naplněn třetí dílčí cíl, kterým bylo posouzení možností rozvoje. Zde byla vyvrácena také hypotéza H3.1, jelikož možnosti rozvoje existují a návrhy jakými lze šetrný cestovní ruch rozvíjet jsou uvedeny v kapitole 5. Jedním z doporučení je přizpůsobení ubytovacích kapacit na farmách především pro rodiny

s dětmi, protože právě tím by mohla být zvýšena jejich atraktivita. Dalším návrhem je rozšíření portfolia nabídky pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce. Navrhuji také rozšíření prezentací vzácné flóry a vegetace a také sjednocení informačních zdrojů šetrného cestovního ruchu.

Hlavním cílem práce bylo zhodnocení současného stavu šetrných typů cestovního ruchu na Lipensku. Tento cíl bakalářské práce byl naplněn, jelikož byl proveden podrobný rozbor nabídky této oblasti, od které se odvíjí návrhy na její rozvoj. Na základě těchto poznatků jsem přesvědčena, že šetrný cestovní ruch bude mít v budoucnosti pro oblast Lipenska velký význam.

7 SUMMARY

In the described area Lipensko was evaluated the actual state of responsible tourism. This area is characterized by its natural and cultural heritage. The potentials of tourism are distributed unevenly.

There was evaluated an offer of tourist activities, which is diversified. Demand for these activities was assessed on the basis of the questionnaire research, which was examined respondents' interest in different activities. There were discovered differences in the dependence on the age of respondents. The greatest interest was in the rare flora and vegetation or wildlife observation. The smallest interest was about accommodation on farms. I suggest some measures on the basis of supply and preferences of visitors. For example to adapt farm accommodation capacities for families with children because it could raise their attractiveness. Another proposal is to expand the portfolio of game viewing with professional guides or to expand presentation of rare flora and vegetation, as well the unification of information resources of responsible tourism. The resulting recommendations can be used by business entities in this area to development the attractiveness of certain services offered to tourists.

Keywords: responsible tourism, Lipensko, potentials of tourism, offer, demand, questionnaire research, respondents, suggestions

8 SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY

Březová, K. (2010, 7. září). *Ekologická výchova a osvěta*. Dostupné 12. února, 2014, z <http://brezova.blog.idnes.cz/c/154196/Ekologicka-vychova-a-osveta-a-jeji-vyznam.html>

Burda, Z., & Strachota, F. (1996). *Statistika: pro obchodní akademie* (3rd ed.). Praha: Fortuna.

Cittadella (n. d.). *Zvláště chráněná území*. Dostupné 13. února, 2014, z http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=zvlaste_chranena&site=zakladni_udaje_cz#top

Cyhelský, L., Kaňoková, J., & Novák, I. (1986). *Teorie statistiky* (2nd ed.). Praha: SNTL/ALFA.

Cyhelský, L., Souček, E. (2009). *Základy statistiky*. Praha: Vysoká škola finanční a správní.

Čermáková, A., & Střeleček, F. (1995). *Statistika I*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.

Červenková, R. (2013, 17. května). *Jak ekologicky na dovolenou?* Dostupné 12. února, 2014, z <http://www.ecmost.cz/clanky.php?page=ekodovolena>

České výlety (2011a). *Naučná stezka Lipno*. Dostupné 15. února, 2014, z http://www.ceskevylety.cz/zajimavosti.php?kod=1391_naucna-stezka-lipno

České výlety (2011b). *Naučná stezka Svatý Tomáš*. Dostupné 15. února, 2014, z http://www.ceskevylety.cz/zajimavosti.php?kod=746_naucna-stezka-svaty-tomas

Český rybářský svaz (2003-2014a). *Právo na krajinu*. Dostupné 12. února, 2014, z http://www.rybsvaz.cz/?page=rada/hosp_odd/kampan

Český rybářský svaz (2003-2014b). *Soupis mimopstruhových revírů na rok 2014*. Dostupné 25. února, 2014, z http://www.rybsvaz.cz/?page=reviry/reviry&typ=mpr&id_svaz=

Český rybářský svaz (2003-2014c). *Soupis pstruhových revírů na rok 2014*. Dostupné 25. února, 2014, z <http://www.rybsvaz.cz/?page=reviry/reviry&lang=cz&typ=pr>

- Fanta, J. (2011). Krajina I. Přírodní, historický a společenský rámeček. *Časopis Živa*, 1, 23. Dostupné 10. února, 2014, z <http://ziva.avcr.cz/2011-1/krajina-i-prirodni-historicky-a-spolecensky-ramec.html>
- Farma Křížové pole (2011). *Rodinná ekofarma – Křížové pole*. Dostupné 29. února, 2014, z <http://www.farmadolezal.cz/>
- Francová, E. (2003). *Cestovní ruch*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Goeldner, Ch. R., & Ritchie, J. R. B. (2009). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies* (11th ed.). Hoboken: John Wiley & Sons.
- Grofik, R., Kubiček, J., Hrubý, J., Dufek, J., Kába, B. & Zeipelt, R. (1987). *Štatistika*. Bratislava: Príroda.
- Gúčík, M., Kmeco, L., Kučerová, J., Malachovský, A., Maráková, V., Oriška, J., ... Vetráková, M. (2004). *Krátký slovník cestovného ruchu*. Banská Bystrica: Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu.
- Hesková, M., Beránek, J., Dvořák, V., Nováková, L., & Oriška, J. (2006). *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha: Fortuna.
- Hindls, R., Kaňoková, J., & Novák, I. (1997). *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. Praha: Management Press.
- Hnutí Duha (n. d.a). *Sitter, s. r. o.* Dostupné 2. března, 2014, z <http://www.adresarfarmaru.cz./sitter-sro-101>
- Hnutí Duha (n. d.b). *Farma František Maurer*. Dostupné 2. března, 2014, z <http://www.adresarfarmaru.cz./farma-frantisek-maurer-62>
- Holeček, M., Mariot, P., & Střída, M. (1999). *Zeměpis cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti.
- Horner, S., & Swarbrooke, J. (2003). *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: Aplikovaný marketing služeb*. (J. Rezek, Trans.). Praha: Grada. (Originál vydán v roce 1996)
- Horydoly.cz (2009, 24. září). *Agroturistika: Návrat do přírody*. Dostupné 10. února, 2014, z: <http://www.horydoly.cz/deti/agroturistika-navrat-do-prirody.html>
- Hrady.cz (1995-2014). *Vítkův kámen*. Dostupné 5. ledna, 2014 z <http://www.hrady.cz/index.php?OID=323>

- Hrala, V. (2001). *Geografie cestovního ruchu* (4th ed.). Praha: IDEA SERVIS.
- Chábera, S. (1998). *Fyzický zeměpis jižních Čech: Přehled geologie, geomorfologie, horopisu a vodopisu*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.
- Chábera, S., Albrecht, J., Hanák, P., Kočárek, E., Kluzák, Z., Novák, V., ...Urban, F. (1987). *Příroda na Šumavě*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství.
- Chytej.cz (2002-2013). *Nový rybník*. Dostupné 25. února, 2014, z http://www.chytej.cz/rybarske_reviry/1535/novy-rybnik/
- Indrová, J., Malá, V., Mlejnková, L., Netková, J., & Vaško, M. (2004). *Cestovní ruch I*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze.
- Informační centrum Frymburk (n. d.a). *Opatská stezka I*. Dostupné 15. února, 2014, z <http://www.ifrymburk.info/opatska-stezka-i.html>
- Informační centrum Frymburk (n. d.b). *Ekozóna - život ve vodě*. Dostupné 15. února, 2014, z <http://www.ifrymburk.info/ekozona-zivot-ve-vode.html>
- Jakubíková, D. (2009). *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada.
- Janotka, K. (1999). *Venkovská turistika a agroturistika: Specifické segmenty cestovního ruchu*. Pardubice: Střední odborná škola cestovního ruchu.
- Janouš, V. (2012, 11. července). *Újezd Boletice se otevírá turistům, pohlídá je vojenská policie*. Dostupné 18. února, 2014, z http://budejovice.idnes.cz/ujezd-boletice-se-otevira-turistum-d61-/budejovice-zpravy.aspx?c=A120711_160643_budejovice-zpravy_pp
- Jižní Čechy a Šumava - Spolek pro popularizaci jižních Čech (n. d.a). *Vltava*. Dostupné 18. prosince, 2013, z <http://www.jiznicechy.org/cz/index.php?path=prir/vltava.htm>
- Jižní Čechy a Šumava - Spolek pro popularizaci jižních Čech (n. d.b). *NS Na Stožeckou skálu*. Dostupné 18. února, 2014, z <http://www.jiznicechy.org/cz/index.php?path=ns/stozec.htm>
- Kahn H., P., Kellert R., S. (2002). *Children and nature: Psychological, Sociocultural and Evolutionary Investigations* [Adobe Digital Edition Version]. Dostupné 8. února, 2014, z http://books.google.cz/books?id=RCjdKjI_qIcC&printsec=frontcover&dq=children+and+nature&hl=cs&sa=X&ei=ne70UqL_Fa2U7Qb9roHQA&ved=0CDAQ6AEwAA#v=onepage&q=children%20and%20nature&f=false

- Kincl, J., Holubec, M., Wiedeman, A., Vorlíčková, L., Ottlová, P., & Trojan, S. (2004). *Marketing podle trhů*. Praha: Alfa Publishing.
- Kolářová, K. (2011, 13. května). *Proč chlapy bavi chodit na ryby*. Dostupné 11. února, 2014, z <http://www.vitalia.cz/clanky/proc-chlapy-bavi-chodit-na-ryby/>
- Kollár, F. (2010). Elektrické ohradníky v honitbách. *Časopis Myslivost*, 88 (58), 46-47. Dostupné 11. února, 2014, z <http://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2010/Prosinec---2010.aspx>
- Kořínková - Seifertová, E. (2013, 4. prosince). *Počet myslivců se výrazně snížil*. Dostupné 15. ledna, 2014 z: <http://zemedelec.cz/pocet-myslivcu-se-vyrazne-snizil/>
- Kotíková, H. (2013). *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu: nové produkty z hlediska motivace účastníků cestovního ruchu, nové trendy v nabídce turismu pro specifické skupiny, názorné příklady ze zahraničí i z České republiky*. Praha: Grada.
- Kotler, P., Wong, V., Saunders, J., & Armstrong, G. (2007). *Moderní marketing: 4. evropské vydání* (4th ed.). (J. Langerová & V. Nový, Trans.). Praha: Grada. (Originál vydán v roce 2001)
- Kovář, D. (2014). *Dobrovolnictví ve sportu*. Dostupné 12. února, 2014, z <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-ve-sportu/>
- Krämer, W. (2005). *Statistika do vesty*. Praha: Baronet.
- Kudy z nudy (2012, 13. listopadu). *Pstruhařství Hůrka - chytání ryb na Lipně*. Dostupné 25. února, 2014, z <http://www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Chytani-ryb-na-Lipne.aspx>
- Kudy z nudy (2013, 1. července). *Farma Křížové pole – rodinná ekofarma u Vyššího Brodu*. Dostupné 8. února, 2014. z <http://www.kudyznudy.cz/Aktivity-a-akce/Aktivity/Farma-Krizove-pole-%E2%80%93-rodinna-ekofarma-u-Vyssiho-Br.aspx>
- Lipensko (2014a). *Klima na Lipně: Teplota, Vlhkost*. Dostupné 18. prosince, 2013, z http://www.lipensko.org/priroda_lipna.php
- Lipensko (2014b). *Lipenská fauna a flóra*. Dostupné 18. prosince, 2013, z http://www.lipensko.org/priroda_lipna.php
- Lipno - ŠumavaNet (2013). *Historie a současnost*. Dostupné 19. prosince, 2013 z <http://www.lipno.sumavanet.cz/lipno/historie.asp>

- Lipno (2010-2011a). *Schwarzenberský plavební kanál*. Dostupné 19. prosince, 2013 z <http://www.lipno.cz/prirodni-a-technicke-pamatky/schwarzenbersky-plavebni-kanal/>
- Lipno (2010-2011b). *Cyklostezka Okolo Lipna (108 km)*. Dostupné 22. února, 2014, z <http://www.lipno.cz/volny-cas/cyklistika/cyklostezka-okolo-lipna/>
- Lipno nad Vltavou (2014, 16. ledna). *V sobotu potěší lyžaře na Lipně skvělé podmínky a velbloud Šajtan*. Dostupné 27. února, 2014, z <http://www.regionalnioviny.cz/detail.php?kraj=jck&okres=CKU&zid=1389880648&tid=1368527874>
- Lipno nad Vltavou (n. d.a). *Cyklostezky na Lipně*. Dostupné 22. února, 2014, z <http://www.lipno-nad-vltavou.cz/cyklostezky>
- Lipno nad Vltavou (n. d.b). *Kultura, sport a rekreace*. Dostupné 5. ledna, 2014 z <http://www.lipnonadvltavou.cz/cz/page/kultura-sport-a-rekreace>
- Lipno-online (2004-2012). *Výletník - Naučné stezky*. Dostupné 15. února, 2014, z http://www.lipno-online.cz/odkazy_rozcestnik.php?ID=4&radky=10
- Lipno-online (2010, 18. května). *Opatská stezka II*. Dostupné 15. února, 2014, z <http://www.mestovyssibrod.cz/2010050008-opatska-stezka-ii>
- Litschmannová, M. (2011). *Úvod do statistiky* [Adobe Digital Edition Version]. Dostupné 15. ledna, 2014, z http://mi21.vsb.cz/sites/mi21.vsb.cz/files/unit/uvod_do_statistiky.pdf
- Machková, H., Sato, A., Zamykalová, M., Černošlávková, E., Halík, J., Lukáš, Z., ... Rydvan, T. (2002). *Mezinárodní obchod a marketing*. Praha: Grada.
- Malá, V., (1999). *Cestovní ruch: Vybrané kapitoly*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze.
- Marcik (2009, 17. června). *Rybníky Černá v Pošumaví*. Dostupné 25. února, 2014, z <http://www.mrk.cz/soukrome-reviry.php?idreviru=574>
- Minář, P., Zelenka, J., Šrámek, M., & Semrádová, I. (1996). *Technika, management a marketing v cestovním ruchu*. Hradec Králové: GAUDEAMUS.
- Mírvald, S., Dokoupil, J., Matušková, A., Novotná, M., Reitspies, Z., Střída, M., & Suda, J. (1996). *Geografie cestovního ruchu* (3rd ed.). Plzeň: ZČU Plzeň.

- Moravec, I., Novotný, R., Folbergerová, R., & Stříbrná, M. (2006). *Venkovská turistika: Teoretická východiska a možnosti*. České Budějovice: Centrum pro komunitní práci.
- Moravský rybářský svaz Lednice, (2012). Dostupné 12. února, 2014, z <http://www.mrslednice.cz/clanky/rybarsky-krouzek.html>
- MRK (1996-2014). *Jak se stát rybářem?* Dostupné 12. února, 2014, z <http://www.mrk.cz/rybarske-krouzky.php>
- Nalok (n. d.). *Ing. Pavel Štěpánek – biofarma Slunečná, Želnavo-Slunečná*. Dostupné 29. února, 2014, z <http://www.nalok.cz/farmy/ing-pavel-stepanek-biofarma-slunecna>
- Navrátil J., Pícha, K., & Hřebcová, J. (2010). The importance of historical monuments for domestic tourists: The case of South-western Bohemia (Czech Republic). *Moravian Geographical Reports*, 18 (1), 45-60. Dostupné 8. ledna, 2014, z http://www.geonika.cz/EN/research/ENMgr/MGR_2010_01.pdf
- Navrátil, J. (2012). *Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: Aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava*. Praha: Alfa Nakladatelství.
- Němčanský, M. (1996). *Agroturistika*. Karviná: Slezská univerzita Opava.
- Nemeček, A., & Janata, J. (2010). *Oceňování majetku v pojišťovnictví*. Praha: C. H. Beck.
- Orieška, J. (1995). *Metodika činnosti průvodce cestovního ruchu* (3rd ed.). (M. Melichárek, Trans.). Praha: IDEA SERVIS. (Originál vydán v roce 1991)
- Orieška, J. (2010). *Služby v cestovním ruchu*. (H. Kruisová & J. Míšková, Trans.). Praha: IDEA SERVIS. (Originál vydán v roce 2010)
- Orieška, J. (2011). *Služby v cestovním ruchu 2 část*. Banská Bystrica: Slovak-Swiss Tourism.
- Osprey (2012, 2. února). *Dirky „chyt' a pust'“ vs. Dirky „vysad' a odnes“*. Dostupné 25. února, 2014, z <http://www.chytej.cz/duel/43/dirky-chyt-a-pust-vs-dirky-vysad-a-odnes/>
- Palatková, M. (2011). *Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích, evropská integrace a mezinárodní turismus*. Praha: Grada.

- Parmová, D., Dvořák, V., & Frková, I. (2013). *Kapitoly z cestovního ruchu pro praxi*. České Budějovice: Občanské sdružení CHANCE IN NATURE – LOCAL ACTION, Jihočeská univerzita.
- Pásková, M., & Zelenka, J. (2002). *Cestovní ruch – výkladový slovník*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj.
- Pechoušek, P. (2013, 3. června). *Milovníci Šumavy mohou vyrazit po nových trasách do divočiny*. Dostupné 27. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/5764/9169/clanek/milovnici-sumavy-mohou-vyrazit-po-novych-trasach-do-divociny/>
- Polák, J. (2007). *Česká přírodní Nej*. Dostupné 18. prosince, 2013, z <http://www.jindrichpolak.wz.cz/encyklopedie/crnejpriroda.php>
- Prázdniny na venkově (n. d.). *Farma Křížové pole*. Dostupné 29. února, 2014, z <http://www.prazdninynavenkove.cz/s/118/>
- Přibová, M., Hindls, R., Kliková, D., Raiter, T., Trmač, P., Vysekalová, J., & Zahradníček, S. (1996). *Marketingový výzkum v praxi*. Praha: Grada.
- RED & ČTK (2013, 22. října). *Voraři, trampové i vodní ptáci. Nové naučné stezky*. Dostupné 15. února, 2014, z http://www.tyden.cz/rubriky/relax/cestovani/vorari-trampove-i-vodni-ptaci-nove-naucne-stezky_286497.html#.U1QrAfl_v0D
- Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada.
- Ritchie, J. R. B., Crouch, G. I. (2003). *The Competitive Destination: A Sustainable Tourism Perspective*. Oxon: CABI Publishing.
- Rubín, J., Balák, I., Balatka, B., Havrlant, M., Holeček, M., Hromas, J., ... Wieser, S. (2004). *Přírodní památky, rezervace a parky*. Praha: Nakladatelství Olympia.
- Ryglová, K. (2005). *Cestovní ruch: Učební texty pro studenty BA (Hons) in Business Management a studenty PEF MZLU v Brně*. Brno: B.I.B.S.
- Scuk (n. d.). *Biofarma Slunečná*. Dostupné 29. února, 2014, z <http://www.scuk.cz/podniky/biofarma-slunecna/>
- Souček, E. (2006). *Statistika pro ekonomy*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu.

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014a). *Pozorovací místa*. Dostupné 12. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1388/903/clanek/zooprogram---pozorovaci-mista---projekt/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014b). *Dostupná Šumava 2014*. Dostupné 13. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1201/sekce/dostupna-sumava-2014/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014c). *Zážitková stezka Areál lesních her*. Dostupné 18. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1129/8922/clanek/zazitkova-stezka-areal-lesnich-her/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014d). *Zážitková stezka „Duch pralesa“*. Dostupné 18. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1129/8922/clanek/zazitkova-stezka-areal-lesnich-her/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014e). *Schwarzenberský plavební kanál*. Dostupné 18. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1129/8922/clanek/zazitkova-stezka-areal-lesnich-her/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014f). *Naučná stezka Na soutoku*. Dostupné 18. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1443/1070/clanek/naucna-stezka-na-soutoku/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014g). *Naučná stezka Hornovltavické pastviny*. Dostupné 18. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1443/644/clanek/naucna-stezka-hornovltavicke-pastviny/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014h). *Stifterova stezka*. Dostupné 18. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1443/705/clanek/stifterova-stezka/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014ch). *Průvodci divočinou 2014*. Dostupné 27. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1081/sekce/pruvodci-divocinou-2013/>

Správa Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava (2008-2014i). *Pozorovací místa*. Dostupné 27. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/1388/903/clanek/zoologicky-program---pozorovani-zvirat/>

- Stezka korunami stromů Lipno (n. d.). *Stezka korunami stromů Lipno je první a jediná v České republice*. Dostupné 15. února, 2014, z <http://www.stezkakorunamistromu.cz/onas/>
- Stibral, K. (n. d.). *Estetické hodnoty v krajině*. Dostupné 12. února, 2014, z <http://elearning.historickededictvi.com/zobraz/materialy/odborne-texty/estetika>
- Stříbrná, M. (2005). *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Profi Press.
- Škodová Parmová, D. (2007). *Agroturistika*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- ŠumavaNet (1997-2013). *Nové šumavské cyklotrasy vítají turisty na kolech*. Dostupné 22. února, 2014, z <http://www.sumavanet.cz/fr.asp?tab=snet&id=8037&burl>
- Tew, Ch., & Barbieri, C. (2012). The perceived benefits of agritourism: The provider's perspective. *Tourism Management*, 33, 215-224. doi:10.1016/j.tourman.2011.02.005.
- Toman, D. (2011). *Dobrovolnictví v ekologii*. Dostupné 12. února, 2014, z <http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-v-ekologii/>
- Třicátník, J. (1996). *Geografie cestovního ruchu České republiky I*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.
- Ústřední seznam ochrany přírody - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (2003-2005a). *Zvláště chráněná území (§14)*. Dostupné 15. února, 2014, z <http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/zchru/index.php?frame>
- Ústřední seznam ochrany přírody - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (2003-2005b). *Památné stromy*. Dostupné 15. února, 2014, z <http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/odps/pstromy/>
- Vaněček, D. (1994). *Technika cestovního ruchu*. České Budějovice: Jihočeská univerzita.
- Vojenské lesy a statky České republiky (n. d.). *Rybaření u VLS Horní Planá*. Dostupné 25. února, 2014, z <http://www.vls.cz/olsina/rybareni>
- Záloha, J. (1980). *Krajem Lipna – k 20. výročí vzniku Lipenského přehradního jezera*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství.
- Zbořil, K. (1998). *Marketingový výzkum. Metodologie a aplikace*. Praha: Vysoká škola ekonomická.

Zelenka, J., Těšitel, J., Pásková, M., & Kušová, D. (2013). *Udržitelný cestovní ruch: Management cestovního ruchu v chráněných územích*. Hradec Králové: Gaudeamus.

Zvettlerová, A. (2011, 29. března). *Ornitologická vycházka*. Dostupné 27. února, 2014, z <http://www.npsumava.cz/cz/5622/8454/clanek/ornitologicka-vychazka/>

9 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Pohlaví a věk respondentů, n=220.	25
Obrázek 2: Dílčí aktivity, n=220.	26
Obrázek 3: Názor na historii, n=220.....	27
Obrázek 4: Zda jsou respondenti myslivci, n=220.	28
Obrázek 5: Zda jsou respondenti rybáři, n=220.	28
Obrázek 6: Míra atraktivity nabídky šetrných forem cestovního ruchu, $F(5, 1314)=55,697$, $p=0,0000$, n=220.	29

10 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o ubytování na farmě, n = 220.....	31
Tabulka 2: Prediktory míry zájmu o ubytování na farmě -->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.	31
Tabulka 3: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o rybolov, n = 220.	32
Tabulka 4: Prediktory míry zájmu o rybolov --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.....	33
Tabulka 5: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o pozorování zvěře, n = 220.	34
Tabulka 6: Prediktory míry zájmu o pozorování zvěře --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.	34
Tabulka 7: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o dobrovolnické práce, n = 220.....	36
Tabulka 8: Prediktory míry zájmu o dobrovolnické práce --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.	36
Tabulka 9: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o vzácnou flóru a vegetaci, n = 220.	37
Tabulka 10: Prediktory míry zájmu o vzácnou flóru a vegetaci --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.	37
Tabulka 11: Výsledek mnohonásobné lineární regrese - míry zájmu o ekologické ubytování, n = 220.	38
Tabulka 12: Prediktory míry zájmu o ekologické ubytování --->výsledek mnohonásobné lineární regrese, n = 220.	39
Tabulka 13: Dvouvýběrový t-test - rozdíl mezi pohlavím respondentů, n = 220.	40
Tabulka 14: Dvouvýběrový t-test - rozdíl mezi myslivci a respondenty myslivosti se nevěnujícími, n = 220.	40
Tabulka 15: Dvouvýběrový t-test - rozdíl mezi rybáři a respondenty rybolovu se nevěnujícími, n = 220.	41

Tabulka 16: Dosažené průměrné hodnoty a směrodatné odchylky míry atraktivity sledované nabídky v jednotlivých věkových kategoriích, n = 220.....	42
--	----